

โลกอนิจจัง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๐

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ธรรมนะ ฟังธรรม ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา พุทธศาสนานะ ศาสนา หลักเกณฑ์ของศาสนา เข้าใจเรื่องโลกหมด หลักเกณฑ์ของศาสนานะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมนะ เรื่องอย่างนี้ไม่เข้าใจ ไม่เข้าใจ ทั้งๆ ที่อยู่กับเรานะ หลักเกณฑ์ของศาสนาที่อยู่ในเรื่องของชีวิตของเรา เรื่องของเรา เรื่องของความเป็นไปของชีวิต เรื่องของสุข เรื่องของทุกข์ เรื่องของการเกิดและการตาย แต่เราไม่รู้เรื่องของเรา แต่เราไปรู้เรื่องของโลก

คูลี แม้แต่ฉนวนโลกีย์เห็นไหม ฉนวนโลกีย์เกิดมาจากไหน? เกิดมาเรื่องของความรู้สึกใจ เวลาจิตของเรา จิตของเราเวลามันพุ่งช่าน จิตของเราเวลามันทุกข์มันยาก สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาจากความรู้สึกของเราทั้งหมดนะ เกิดมาจากความรู้สึก เกิดมาจากอาการของใจ ไม่ใช่ตัวใจ แล้วถ้าเป็นฉนวนโลกีย์ สิ่งที่เป็นฉนวนโลกีย์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ความเป็นไปของอาการของใจ ความเป็นไปของอาการของใจ เวลาเข้าฉนวนเข้าสมาบัตินี้มันก็มีอยู่ มันเข้าใจเรื่องอาการของใจ ไม่ใช่เรื่องของใจ ไม่ใช่เรื่องของใจนะ

เพราะเรื่องของใจ ใจตัวทุกข์ ใจตัวยาก ใจตัวเกิด ใจตัวตาย

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าย้อนกลับเข้ามา เวลาเข้าฉนวนสมาบัติกับอาพาธคาบสแล้ว สิ่งนี้มันเจริญแล้วเสื่อม คำว่า “เจริญแล้วเสื่อม” เหมือนเราเข้าเราออก ถ้ามันมีการเข้า การออกอยู่ ถ้าเรามีการเข้าการออก มันเป็นอนิจจังไหม? สิ่งนี้มันเป็นอนิจจังเพราะมีการเข้าและการออก มีการรักษาไว้และมีการเสื่อมสภาพไป สิ่งนี้เป็นเรื่องธรรมดาของโลกเขา

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา”

แม้แต่ความรู้สึกเวลาเราทุกข์ขนาดไหน ถ้าเราไม่มีทางแก้ไข ถ้าชีวิตเราไม่สิ้นไป ความทุกข์อันนี้มันก็ต้องจบไปเป็นธรรมดา ทั้งๆ ที่ไม่ต้องแก้ไข กาลเวลามันแก้ไข มันเยียวยาของมันเอง สิ่งที่ยาวยาวของมันเอง มันก็ไม่ได้แก้ไขสิ่งใดๆ เลย เพราะว่าอะไร เพราะสิ่งที่มันตกผลึกอยู่ในหัวใจ สิ่งที่ตกผลึกอยู่ในหัวใจ

สภาวะธรรม ธรรมอันนี้ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสรู้ เวลาเข้ามาไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ มหาศาลเลย แล้วเวลามันเสื่อม มันคลายตัวออกมา มันก็เป็นเรื่องธรรมดา มันเป็นเรื่องธรรมดาเพราะมันไม่ได้แก้ไขเรื่องการเกิดและการตาย เมื่อไม่ได้แก้ไขเรื่องการเกิดและการตาย จนมาค้นคว้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเองเห็นไหม เวลาเข้าไป จิตสงบเข้าไป “บุพเพนิวาสานุสติญาณ” ญาณที่ยังรู้อดีตชาติ สิ่งที่ยังรู้อดีตชาติ ขณะจิตมันสงบเข้าไป

ในฉนสมาบัติเขาก็ไม่รู้สิ่งนี้ละ ในฉนสมาบัติเขาไม่รู้สิ่งนี้เพราะอะไร เพราะเขาไม่เข้าไปข้อมูลเดิมของใจ ถ้าไม่เข้าไปข้อมูลเดิมของใจ เห็นไหม ได้เข้าฉนสมาบัติ ได้แก้ไขจิตนี้มีพลังงาน พอจิตนี้มีพลังงาน เรื่องฉนโลกีย์ เรื่องอกิถุญา ๖ เรื่องความรู้ต่างๆ รู้ออกไปข้างนอก แต่เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณก็อาศัยสิ่งนี้ แต่มันย้อนกลับเข้ามา ย้อนกลับเข้ามาหรือข้อมูลของใจ เห็นไหม ข้อมูลของใจ เพราะการเกิดและการตาย ใจดวงนี้มันเกิดและมันตาย

ในเมื่อมันเกิดและมันตาย เหมือนเรานี่ เราเคยผ่านสิ่งใดมาในชีวิตของเรา เราผ่านสิ่งต่างๆ มา เราผ่านอุปสรรคมา เราผ่านสิ่งใดๆ มา ตั้งแต่เราเกิดมา เราจะมีวิกฤตในชีวิต เราจะมีสิ่งประทับใจในชีวิต เราจำได้ทั้งนั้นนะ แล้วถ้าเราบางทีเราก็ตืมไป บางทีเราก็ตืมได้ สิ่งนี้มันนึกได้ เห็นไหม แล้วมันเปลี่ยนภพเปลี่ยนชาติกันมาตลอด จนจิตนี้ สิ่งนี้ข้อมูลอยู่อย่างนี้ เวลาจิตมันเข้าไปล้อม มันเข้าไปถึงข้อมูลเดิม บุพเพนิวาสานุสติญาณ นี้กับเรื่องของโลก กับเรื่องของวิชา ๓ บุพเพนิวาสานุสติญาณ แต่มันก็ยังไม่ใช่ชำระกิเลส “จตุปปาตญาณ” ก็เหมือนกัน

ถึงที่สุดแล้ว “อัสวักขญาณ” มันล้าง “อัสวักขญาณ” สิ่งที่เป็นอัสวะ สิ่งที่เป็นเชื้อใจของใจมันล้างหมด พอล้างหมดขึ้นมา ด้วยบุญญาริการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้มันถึงเป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรม พุทธศาสนา ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องอริยสัจ เรื่องสัจจะความจริง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เพราะสิ่งที่เป็นไปนี้ เวลาอริยสัจมันเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาจากหัวใจ

“บุพเพนิวาสานุสติญาณ” นี้คือพลังงานเฉยๆ พลังงานที่เข้าไปรู้ข้อมูลเฉยๆ สิ่งที่เข้าไปรู้ข้อมูลเฉยๆ เห็นไหม เวลาไปศึกษากับอาหารคาบส สิ่งทีกาพเทวีลรู้อดีตชาติ ความรู้ของเขา เขารู้ของเขาด้วยสิ่งที่มันเป็นข้อมูลทางที่เขาไปรู้ข้อมูลเดิม แต่เขาไม่รู้เรื่องอริยสัจ เขาไม่รู้เรื่องความเป็นจริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปฏิเสธ ปฏิเสธกับอาหารคาบสว่า สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรม สิ่งนี้ไม่ใช่ธรรม

เพราะมีธรรมอันนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงย้อนกลับมาเห็นการเกิดและการตาย เห็น ทำลายการเกิดและการตาย ทำลายอวิชชาอันนี้ ถ้าทำลายอวิชชา ทำที่ไหน? ทำที่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตรัสธรรมขึ้นมา นี้อาสวักขณญาณมันเกิดขึ้นมา

เวลาเกิดวิมุตตिसุข อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิง สฺสูติ นี้เสวยวิมุตตिसุข เสวยวิมุตตिसุขเพราะอะไร เพราะเวลาเรารู้จักกิเลส ทำลายกิเลสออกไปจากใจแล้ว ใจนี้มันเป็นวิมุตติ ใจนี้มันพ้นจากสมมุติทั้งหมด นี้วิมุตตिसุข เสวยวิมุตตिसุขอยู่

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สิ่งนี้ถ้าจิตมันเป็นธรรมชาติ จิตมันเป็นวิมุตติแล้ว มันเป็นวิมุตติตลอดไป แต่เวลาออกมาเสวยอารมณ์ จิตที่มันเสวยอารมณ์ นี้ออกจากนิพพาน ออกจากจิตที่เป็นวิมุตติ แล้วมันจะเป็นธรรมชาติของมัน สอุปาทิเสสนิพพาน ชั้น ๕ เป็นภาวะ เราเป็นชั้นฆราวาส ชั้นของเราเป็นมาร เราไม่สามารถควบคุมของเราได้ เราไม่รู้จักเรื่องชั้นของเรา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ที่เป็นพระอรหันต์เห็นไหม นี้ชั้นจิตมันเสวยอารมณ์อย่างนี้มา ถ้าจิตมันเสวยอารมณ์ มันเข้าใจหมด มันเข้ามาถึงสถานะเป็นไปของอาการของใจ อาการของใจคือสิ่งที่เหลืออยู่ สิ่งที่เหลืออยู่คือเป็นอุปาทิเสสนิพพาน สิ่งที่เหลืออยู่คือชีวิตที่เหลืออยู่ ชีวิตที่เหลืออยู่ เห็นไหม ชีวิตที่เหลืออยู่แต่กิเลสมันตายจากใจไปแล้ว มันจะไม่มีอำนาจเหนือกับใจดวงนี้เลย ไม่มีอำนาจเหนือกับสิ่งที่จิตที่เป็นวิมุตตินี้ นี้สภาวะธรรม

สิ่งที่เป็นธรรมแท้ๆ เกิดขึ้นมาจากใจ เกิดขึ้นมาจากการปฏิบัติ แล้ววางธรรมและวินัยไว้

เราศึกษากันมานะ ธรรมวินัยวางไว้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารือสัตว์ ขนสัตว์ ระยะเวลาหนึ่งคราวที่ยังมีธรรมอยู่ คราวที่ยังมีครูบาอาจารย์ประพฤติปฏิบัติอยู่ สิ่งนี้มันเป็น

สัจจะความจริง เป็นสัจจะความจริงขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสัจจะความจริงของครูบาอาจารย์ของเรา เรามีอำนาจวาสนา เราถึงมาพบ เกิดเป็นชาวพุทธ เกิดมาเป็นมนุษย์นะ การเกิดเป็นมนุษย์เกิดบนโลก คูลี เราเกิดมาบนโลกเวียนตายเวียนเกิดมา แม้แต่ชีวิตหนึ่งเราต้องระหกระเหินขนาดนี้

คูเรื่องของโลกๆ เขาตี “โลกนี้อนิจจัง” ความเป็นไปของโลกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมดเลย คูการดำรงเผ่าพันธุ์ของนกเห็นใหม่ นกเวลาฤดูกาลของเขา เขาต้องย้ายถิ่นนะ เวลาไซปีเรีย ทางเหนือทางถิ่นที่นกมันอาศัยอยู่มันเป็นที่เมืองหนาว เวลาถึงเวลาอากาศมันหนาวมากมันต้องย้ายถิ่นของมัน มันต้องอพยพของมันมา ขณะที่มันอพยพ แล้วชีวิตของนกมันมีอายุกี่ปี มันต้องย้ายถิ่นปีหนึ่งรอบหนึ่งมันต้องย้ายถิ่นฐานออกมา เพื่ออพยพ เพื่อหาอยู่หากินของมันนะ เพื่อความดำรงเผ่าพันธุ์ เพื่อให้มีการดำรงเผ่าพันธุ์

นกเวลาอพยพมา ต้องอพยพไปเพื่อมีอาหาร ในเส้นทางนั้นต้องมีอาหาร ต้องไม่มีสิ่งใดๆ เป็นอันตรายกับชีวิตของมัน เพื่อหาประสบการณ์ของชีวิต เพื่อยอมรับสิ่งต่างๆ เพื่อรับรู้ความเป็นโลกของโลกกว้าง นี้อพยพกันมา อพยพกันมาเพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ของมัน มันประสบอันตรายขนาดไหน นี่เรื่องของโลกนะ แล้วถึงที่สุดแล้วมันต้องดำรงชีวิตของมันไว้ ถ้าดำรงชีวิตของมันไว้ แล้วถึงเวลาแล้ว เวลาฤดูกาลผ่านไป มันต้องกลับ มันต้องกลับขึ้นไป กลับขึ้นไปเพื่อไปวางไข่ เพื่อผสมพันธุ์และวางไข่ แล้วมันจะต้องมีลูกของมันออกมา มันจะต้องมีดำรงเผ่าพันธุ์ของมันออกไป นี่วงจรของชีวิตมันเป็นอย่างนี้ เพื่อดำรงเผ่าพันธุ์ของมันนะ มันอนิจจังใหม่ ทั้งๆ ชีวิตของมัน มันต้องดำเนินของมันไป มันต้องดำเนินของมันไปเพื่อดำรงของมันไว้ไม่ให้สูญพันธุ์

แล้วเราก็ศึกษากันทางวิชาการ เราศึกษาวิชาการเส้นทางของมันมา มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ เป็นเรื่องของความมหัศจรรย์ เราก็ศึกษากัน นี่โลกนี้อนิจจัง ความเป็นไปของโลกนี้เป็นอนิจจังทั้งหมดเลย “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์” เป็นทุกข์ใหม่ เวลามันเจอวิกฤต มันเจอเหตุการณ์ที่มันเป็นอันตรายต่อชีวิตของมัน มันต้องหาอาหารของมัน คูลี เวลามันมีอาหารของมัน พลังงานของวันหนึ่งมันต้องบินมา มันต้องใช้กำลังเท่าไร มันต้องใช้พลังงานขนาดไหน

มันต้องหาอาหารสำรองท้องของมันมา เวลาถึงที่ไหนอาหารอุดมสมบูรณ์จะอยู่ที่นั่นนานหน่อยนึง อยู่ที่นั่นนานหน่อยนึงเพื่ออะไร? เพื่อผ่อนความเมื่อยล้า เพื่อความเหนื่อยยากของมัน นี่ธรรมชาตินะ สัตว์มันเกิดมาโดยธรรมชาติของมัน มันยังต้องดำรงเผ่าพันธุ์ของมัน มันต้องประสบ

อันตรายของมัน แล้วมันประสบการณ์ชีวิตของมัน การหาอาหาร การหาเหยื่อ การเจ็บไข้ได้ป่วย
ขึ้นมา

สิ่งใด...เวลาครูบาอาจารย์ของเราบอก เวลาครูดงค์ไปในป่านะ ถ้ามันกินพืชอะไร มันกิน
เมล็ดอะไร สิ่งนั้นมนุษย์กินได้ เพราะอะไร เพราะมันต้องกินสิ่งที่ไม่เป็นพิษไง คูลิ เวลาเราครูดงค์
กันไป ถ้าพระครูดงค์ไป มีปะขาว มีเณรไป จะเก็บสิ่งต่างๆ เป็นอาหาร มีหน่อไม้ มีผักหวาน มีต่างๆ
แม้แต่ผักหวานมันยังมีโทษเลย ผักหวานที่กินโดยผักหวานที่ของที่ฉันได้มันก็ยังเป็นประโยชน์กับ
ร่างกาย ผักหวานชนิดนี้ถ้าไม่เป็น เก็บมากินนะ มันเป็นผักหวานพิษ พระเณรเราไปเสียชีวิตในป่า
เพราะเหตุนี้ก็มี แม่ของเรา เราก็ต้องเลือกของเรา แล้วมันก็ต้องเลือกของมันว่าสิ่งนั้นกินได้ สิ่ง
นี้กินไม่ได้ นี่ประสบการณ์ชีวิตของมันไง มันต้องมีอาหารของมัน มันต้องมีความเป็นไปได้ของมัน
สิ่งนี้เป็นประสบการณ์ชีวิตของมัน แล้วมันก็ตายไป เกิดตายไปๆ

“โลกนี้เป็นอนิจจัง” ความเป็นไปของโลกนี้เป็นอนิจจังหมดเลย สิ่งนี้เป็นอนิจจัง มันมี
ประโยชน์อะไรกับเรา สิ่งที่เราเกิดขึ้นมา สิ่งที่เกิดมานะ เราเกิดมาในโลกนี้ สิ่งนี้...เดี๋ยวนี้
วิทยาศาสตร์มันเจริญ เจริญจนพิสูจน์ได้ นี่การเคลื่อนย้ายของนก การเป็นไปของนก เรารู้ไปหมด
เลย โลกนี้เป็นอนิจจัง มันก็ต้องดำรงเผ่าพันธุ์ของมัน แล้วขณะตัวที่อ่อนแอ ตัวที่ไปไม่ไหวมัน
ต้องตาย พอมันตายไป มันตายไปเพราะมันหาเหยื่อไม่ได้ มันหาอาหารรองท้องของมันไม่ได้ มัน
ก็ต้องตายของมันไป พอตายของมันไป เพื่ออะไร? เพื่อคัดพันธุ์ การคัดพันธุ์ การให้พันธุ์ของเขา
เข้มแข็ง

มนุษย์เราก็เหมือนกัน เวลาเราเกิดมา คูลิ เราเกิดมาของเรา ที่ว่า เป็นกรรมๆ เวลาเป็นกรรม
เกิดพิการเกิดต่างๆ ขึ้นมามันเป็นเรื่องของกรรม แต่ถ้าเป็นวิทยาศาสตร์ เป็นผู้ที่เขาคิดทาง
วิทยาศาสตร์นะ เขาไม่เชื่อเรื่องกรรม เขาบอกว่ามันเป็นอุบัติเหตุ มันเป็นความไม่เสมอภาคของ
สังคม สังคมเอาเปรียบ ถ้าสังคมเป็นธรรมทุกอย่างมันต้องเสมอภาคกันหมด มันต้องเป็นไปหมด
เห็นไหม นี่ความคิดของเขา ความคิดของเขาว่า โลกนี้ที่มันเป็นทุกข์เป็นร้อนกันอยู่นี้เพราะความ
ไม่เป็นธรรม ความไม่เป็นธรรม

แล้วโลกนี้มันเป็นอนิจจัง มันจะเอาความเสมอภาค มันจะเอาความคงที่มาจากไหน ความ
คงที่ ความเปลี่ยนแปลง ดูฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลง เห็นไหม ฤดูกาลที่มีน้ำมาก คูลิ น้ำท่วมน้ำหลาก
ฤดูกาลที่แห้งแล้ง การพืชพันธุ์ธัญญาหารมันเราจะทำอาหารไม่ได้เลย คราวทุกข์ คราวที่เกิด

เภทภัยมันมีตลอดไป มันหมุนเวียนไปตามวัฏฏะ มันหมุนเวียนไปตามธรรมชาติของมัน แล้วเราก็ไปฝืนมันไปคิดโดยวิทยาศาสตร์

เรารู้ไปหมด ทางวิทยาศาสตร์รู้ไปหมดเลย รู้แล้วชำระกิเลสได้ไหม รู้แล้วเป็นประโยชน์อะไรกับเรา รู้แล้วเป็นข้อมูลที่ว่านี่ไม่มีความลับในโลก ความลับสิ่งต่างๆ เราจะเข้าใจไปหมดเลย แต่ความลับจริงๆ คือความลับในกิเลสของเรา ความลับที่เราไม่รู้ในหัวใจนี้มันมีอีกมหาศาลเลย แล้วความรับรู้ภายในมันมาจากไหนล่ะ

โลกนี้เป็นอนิจจัง “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์” สิ่งนั้นเป็นทุกข์ เป็นทุกข์เพราะผู้ที่เข้าใจ ผู้ที่ถึงเวลาที่เป็นทุกข์ ทุกข์เพราะความจําาน ทุกข์เพราะชีวิตนี้มันต้องสิ้นไป ทุกข์เพราะเรารู้แล้วเราไม่ได้เป็นประโยชน์อะไรกับเรา เห็นไหม มันเป็นวิชาชีพ มันเป็นเรื่องของโลก เรื่องของภายนอก ไม่ใช่เรื่องของภายใน นี่โลกทัศน์ภายนอก โลกนอก-โลกใน

ถ้าโลกทัศน์ภายใน สิ่งทีโลกทัศน์ภายในมันเกิดมาจากไหน? เกิดมาจากความเชื่อ เกิดมาจากศรัทธา อำนาจวาสนาบารมีมันเกิดกันที่นี้ คุณิ คนที่มีอำนาจวาสนา สิ่งที่มีอำนาจวาสนา สิ่งทีทำอะไรไป มันจะมีสิ่งนี้มารองรับ รองรับในชีวิตของเรา ไม่ให้เกิดมาเหมือนนก นกมันอพยพย้ายถิ่นแต่ละปี แต่ละคราว มันจะเจออุปสรรคของมันเฉพาะสิ่งใด แล้วมันจะกลับขึ้นไปวางไข่ มันจะดำรงเผ่าพันธุ์มันอย่างไร

ชีวิตของเราก็เหมือนกัน ชีวิตเรา เราเกิดมาในโลก เราเผชิญอยู่กับโลก เรามีอุปสรรคขนาดไหน มีอุปสรรคเกิดขึ้นมา เกิดมาเหมือนกัน คนเกิดมา เมื่อก่อนทางการแพทย์ไม่เจริญ เราเกิดที่บ้านเลขที่นั่น เกิดเวลาตกฟากเท่านั้น เดียวนี้ละ เกิดที่โรงพยาบาลทั้งหมด เกิดในห้องคลอดทั้งนั้นเลย ประชาชนทั้งหมด ประชากรทั้งหมดจะเกิดโรงพยาบาลไม่ก็โรงพยาบาลเท่านั้นเอง มันจะรวบยอดเข้ามา แล้วมันจะคัดเผ่าพันธุ์มาจากไหน การคัดเผ่าพันธุ์มา นี่การเกิดเราก็เกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา สิ่งทีการดำรงเผ่าพันธุ์ของโลกมันเป็นเรื่องของโลก การประกอบสัมมาอาชีวะ การดำรงชีวิต มันเป็นไปตามธรรมชาติอย่างนั้น แล้วตามธรรมชาติอย่างนั้นเพื่ออะไร? ก็เพื่อหาอาหารมาเลี้ยงชีวิต เพื่อหาปัจจัย ๔ ดำรงชีวิตเท่านั้นล่ะ

การดำรงชีวิต ถ้าดำรงชีวิตด้วยความเป็นธรรม คุณิ ภิกษุเราทำไมมันมือเดียวได้ ทำไมดำรงชีวิตได้ แล้วขนาดมันมือเดียว สิ่งทีมันทุกอย่างนะ มันมีประโยชน์มันก็มีโทษในตัวมันเอง

ทั้งนั้นเลย การกินการอยู่ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บก็มี การกินการอยู่นี้เกิดจนให้เราไปติดสิ่งนั้นให้มีอำนาจเหนือเราก็มี

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกไว้ในธรรมะ “โลกเขากินกันเพื่อกาม เพื่อเกียรติ เพื่อศักดิ์ศรี ภิกษุเรากินเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น” แล้วจะกินดำรงชีวิต ดำรงชีวิตเพื่อใครล่ะ? ดำรงชีวิตเพื่อที่จะให้รู้แจ้งจากโลกใน โลกต่างๆ นี่เป็นโลกนอก

โลกนี้เป็นอนิจจัง “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์” แต่เขาไม่เห็นว่าเป็นทุกข์ เขาเห็นว่าเป็นคุณ เกิดมาแล้วไม่อยากตาย เกิดมาแล้วจะดำรงชีวิตอยู่อย่างนี้ตลอดไป แล้วมันเป็นไปได้ไหม จะดำรงชีวิตโดยที่ไม่มีใครย่อยยับสลาย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ไหม เพราะโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ถ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความเป็นไปมันจะเคลื่อนไหวไปอย่างไร

ดูเราเกิดมานี้ ถ้าเราเกิดมานะ มีอำนาจวาสนาโดยที่มีทรัพย์สมบัติมหาศาล ไม่ต้องทำอะไรเลย มันก็เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันต้องพลัดพรากอยู่แล้ว เราไม่พลัดพรากไปจากเขา เขาก็ต้องพลัดพรากไปจากเรา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้ต้องมีการพลัดพรากเป็นที่สุด แล้วเป็นทุกข์ไหม เป็นทุกข์ต่อเมื่อเรามี เราสนใจในศาสนา เราสนใจในสัจจะความจริงนะ แล้วถ้าเกิดมีอำนาจวาสนาขึ้นมา คุณ คนที่เขาไม่สนใจในศาสนา แต่เขาก็เห็นความเปลี่ยนแปลงของชีวิต แล้วความเปลี่ยนแปลงของชีวิต มันเหมือนกับขอมจ้านนนะ วิทยาศาสตร์นี้เหมือนขอมจ้านน เรารู้ๆ อยู่ว่ามันต้องเป็นไป เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้เป็นสัจติ มันมีความเจริญ มันมีข้อมูล เราจับไว้ แล้วเราก็ศึกษาไว้ แล้วมันไม่ได้ประโยชน์ มันเป็นการขอมจ้านน เพราะมันไม่มีทางแก้ไข

“สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” มันเป็นอนัตตาโดยสัจจะความจริงของศาสนา

แต่ในสัจจะความจริงของโลกเห็นไหม โลกนี้มันมีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงสิ่งที่เป็นไป เพราะสิ่งที่เป็นไปมันไม่เสมอภาค โลกนี้ไม่เป็นธรรม

ถ้าเป็นธรรมทั้งหมด แล้วมันเอาธรรมมาจากไหน เพราะโลกมันเกิดมาโดยกิเลสตัณหา ความทะยานอยาก แล้วกิเลสตัณหาความทะยานอยากมันก็เอารัดเอาเปรียบกันมาตลอด สิ่งที่เราเอารัดเอาเปรียบ สิ่งนี้มนุษย์คิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง คิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่งนะ ความเห็นเป็นไปนี้

เวลาคิด คิดอย่างหนึ่ง ทำอย่างหนึ่ง พุดออกมาไม่กล้าพุดออกมา พุดออกมาก็พุดแต่สิ่งที่โกหก มดเท็จ สร้างภาพ สร้างภาพกันว่าฉันมีคุณธรรม ฉันมีคุณธรรม แต่ในหัวใจไม่มีคุณธรรม ถ้ามีคุณธรรมการแสดงออกมันไม่เป็นอย่างสภาวะแบบนั้นหรอก

เราคิดกันโดยวิทยาศาสตร์ คิดกันโดยทางโลกใจ โลกมันเป็นอนิจจัง ความคิดนั้นก็เป็
อนิจจัง ความคิดนี้เปลี่ยนปลี่ยน มันหลอกลวงมาตั้งแต่ภายใน มนุษย์เป็นสัตว์ที่น่ากลัวมาก เพราะ
มนุษย์มันมีวิชา มนุษย์มันมีค้นหาความทะยานอยาก สิ่งที่เป็นค้นหาความทะยานอยากตัวนี้มัน
ทะยานอยากขึ้นมาในหัวใจ คุณติ โลกทัศน์ภายใน ความคิดของโลก ความคิดนะ คุณติ ทะเล
มหาสมุทร กว้างลึกยังคำนวณได้ แต่ใจของคนคำนวณไม่ได้ ถ้าไม่มีคุณธรรมคำนวณไม่ได้

ถ้ามีคุณธรรมเห็นไหม เรามีศีล สมาธิ ปัญญา ศีลมันจะเข้ามาปกป้อง เข้ามาให้มันมี
ขอบเขต ขอบเขตของมัน ขอบเขตของการขยายตัวของมัน ของค้นหาความทะยานอยากที่มันจะ
ออกไปทำลายเขา เห็นไหม มนุษย์มันเป็นสัตว์ที่น่ากลัว แต่มนุษย์ ถ้าไปฝึกฝนที่ดีแล้วเป็นสัตว์ที่
ประเสริฐที่สุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “สัตว์ในโลกนี้ไม่มีสัตว์ใดประเสริฐเท่ากับองค์สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

สัตว์ที่ประเสริฐ สัตว์ที่ฝึกแล้วมันดี มันใช้งานได้ มันเป็นประโยชน์กับชาวนาชาวไร่ เขา
ใช้ประโยชน์ได้ คุณติ คุณณะละครสัตว์ลิ เขาเอาสัตว์มาฝึกจนสัตว์หาเงินหาทองให้เขามาหาศาลเลย
สัตว์ที่มันฝึกแล้วมันยังใช้ประโยชน์ได้ขนาดนั้น แต่มนุษย์ที่ฝึกคิดแล้ว ฝึกด้วยอะไร? ฝึกด้วย
ธรรมะ ฝึกฝนด้วยคุณธรรม ถ้ามันฝึกได้อย่างนี้มันจะฝึกเรา มนุษย์ที่น่ากลัว น่ากลัวเพราะค้นหา
ความทะยานอยาก มนุษย์นี้ทำลายกัน ทำลายสิ่งต่างๆ ทั้งหมดเลย ทำลายเขาหมดเลย เพื่อ
ผลประโยชน์ของตัวเอง ผลประโยชน์ของกิเลสทั้งนั้นเลย ความว่าเป็นผลของกิเลสนะ นี่ความคิด
ของโลก ความคิดของที่เป็นวิทยาศาสตร์

แต่ถ้าเป็นความคิดของธรรม สิ่งใดที่ทำลายนะ ทำลายเราก่อน ทำลายเราก่อนทั้งนั้นเลย
เพราะเวลาคิดขึ้นมามันต้องทำลายเราแล้วเพราะมันเป็นมโนกรรม กรรมอันนี้เกิดขึ้นแล้ว การคิด
อย่างนี้มันทำลายสิ่งต่างๆ ทำลายของเราก่อน ถ้าทำลายเราแล้วมันจะไปทำลายใคร? มันก็ทำลาย
สังคมไปทั้งหมด ทำลายสิ่งต่างๆ ไปทั้งหมดเลย นี่มันเป็นอนัตตาเพราะอะไร เพราะสิ่งที่ทำลาย

แล้วมันทำลายใคร มันไม่มีสิ่งใดๆ ที่เราจะได้ประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย มันได้แต่กรรมๆ ทั้งนั้น
ละ

แล้วบอกว่า สิ่งที่เป็นกรรมเป็นการเขียนเสือให้วัวกลัว มันไม่มีประโยชน์อะไรขึ้นมาเลย

มันเป็นประโยชน์มหาศาลเลย เพราะสิ่งนี้ถ้ามันเกิดขึ้นมาจากหัวใจ นี่คุณธรรมเกิดขึ้นมา
จากหัวใจ มันเป็นคุณงามความดี นี่ธรรมะมันเป็นแบบนี้

ธรรมะนี้มาจากไหน? ธรรมะนี้มาจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา
มันเป็นอริยสัจจะ มันเป็นสัจจะความจริงที่เดียวละ มันเป็นสัจจะความจริงในใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นสัจจะความจริงในหัวใจของครูบาอาจารย์ของเราแต่มันเป็นการไป
ปดมดเท็จในใจเรา

มันเป็นความจริงของหัวใจของครูบาอาจารย์ท่าน เพราะท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาจนเป็น
ความจริง แต่ของเรามันเป็นความจำ มันเป็นความจำ แล้วว่าเป็นชาวพุทธ เรามีอำนาจวาสนาเกิด
มาพบพระพุทธศาสนาเห็นใหม่ แล้วศาสนากำลั่งรุ่งเรืองด้วย มีการประพฤติปฏิบัติ แล้วในการ
ประพฤติปฏิบัติ ประพฤติปฏิบัติให้มันเป็นความจริงเข้ามา นี่ใจโลกนี้เป็นอนิจจัง

“สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา”

รู้กันไปหมดเลย รู้ทั้งนั้น แล้วแก้กิเลสได้ใหม่ นี่การศึกษาทางโลกใจ นี่ปริยัติ ไปเรียน
ศึกษามา ศึกษาๆ ข้อมูลมา ศึกษาทางวิทยาศาสตร์มา แต่มันศึกษาจากโลกนอก โลกนอกคือ
ความคิด ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ นี่รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ในการศึกษา
ศึกษามาจากไหน? ศึกษาจากข้อมูลคือสัญญา สัญญาจามา แล้วเวลาตอบบาลี ธรรมเวลาตอบ
ปัญหาเป็นธรรมขึ้นมา แต่งเดิมเป็นวิชาธรรม แต่งขึ้นมาโดยกิเลส แต่งขึ้นมาโดยโลกๆ เพราะมัน
ไม่เข้าถึงเนื้อหาสาระ

แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้าเราเชื่อ เรามีศรัทธาความเชื่อของเรา เวลาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ตรัสรู้ที่ไหน? ตรัสรู้ที่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ครูบาอาจารย์เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ปฏิบัติจากที่ไหน? ปฏิบัติขึ้นมาคือต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา
ศีลคือความควบคุม ควบคุมใจให้ได้ ใจมันควบคุมใจให้เป็นปกติ ถ้าใจมันไม่เป็นปกติ มันทำ
สมาธิได้อย่างไร

เวลามันคิดฟุ้งซ่านขึ้นไป ถ้ามันคิดฟุ้งซ่านขึ้นไป นี่ใจแกใจ จิตแกจิต ถ้าจิตแกจิต ปัญญา
 อบรมสมาธิขึ้นมา มันคิดแค่ไหนมันคิดเป็นความคิดขึ้นมา มันก็เป็นปัญญาอบรมสมาธิ เอาสติ
 ตามมันไป เอาสติตามความคิดไป ความคิดนั้นหยุดได้ ความคิดหยุด ทำไมถึงหยุดล่ะ หยุดเพราะ
 มันใช้งานแล้วมันก็ต้องหยุดสิ มันหยุดขึ้นมา หยุดขึ้นมาเพื่อใคร? หยุดขึ้นมามันก็เป็นตัวมันเอง
 เพื่ออะไร? เพื่อจะคิดรอบใหม่ เพื่อจะออกไปรับรู้อีก สิ่งที่มีมันกลับมาเป็นปกติขึ้นมา ถ้าสติมันเป็น
 ความปกติของใจ

ถ้าไม่มีสติขึ้นมา ความคิดนี้มันคิดทำลาย มโนกรรม มโนกรรมทำลายตัวเองก่อน ทำลาย
 ตัวเองแล้วก็จะไปทำลายคนอื่น ทำลายคนอื่นนะ คุณิ คุณเวลาประพฤติปฏิบัติกัน เวลานั่งสมาธิ
 ภาวนา สิ่งใดๆ ไม่ดีไปหมดเลย ในรอบตัวเราอะไรก็ไม่ถูกใจไปหมดทั้งนั้นเลย นี่มันทำลายตัวเอง
 ทั้งนั้น มันทำลายสิ่งต่างๆ ในรอบตัวเรา ไม่มีอะไรถูกใจสักอย่างหนึ่ง แล้วพอไม่ถูกใจแล้วก็บอก
 ไม่ถูกใจก็จะไปเปลี่ยนแปลงมัน ไปเปลี่ยนมันก็ไปเปลี่ยนแปลงโลกไป

โลกมันเป็นอนิจจังอยู่แล้วนะ ไม่ต้องไปเปลี่ยนแปลงมัน มันจะเปลี่ยนแปลงโดยธรรมชาติ
 ของมันอยู่แล้ว ไม่มีสิ่งใดเกิดขึ้นมาตั้งขึ้นมาแล้วจะไม่เสื่อมสลายไปเป็นธรรมดา มันเป็นธรรมดา
 ของมัน แต่ไอ้กิเลสนี้มันไปยุ่งกับเขาก่อน คุณิ ของเราสิ่งต่างๆ ขึ้นมา สิ่งนั้นก็ไม่ได้ สิ่งนี้ก็ได้ แต่
 จะไปแก้ใจมัน แล้วทำไมไม่แก้ใจใจของตัวเองล่ะ ไม่แก้ใจใจของตัวเองเห็นไหม เราต้องมีสติควบคุม
 ไปอย่างนี้ กำราบมัน กำราบมัน กำราบมัน นี่ปัญญาอบรมสมาธิ

ถ้าปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา...มันก็เรื่องของเขา สิทธิของเขา สิทธิของทุกๆ คน ทุกคน
 เกิดมาเป็นมนุษย์ ทุกคนเกิดมา ทุกคนเป็นนักบวช ทุกคนปฏิบัติขึ้นมา มันก็เป็นสิทธิของเขา สิทธิ
 ของเขา ถ้าเป็นสัมมาทิฐิความคิดของเขาถูกต้อง เขาจะได้คุณประโยชน์ของเขา แล้วมันสิทธิของ
 เขาแล้วเราไปก้าวล่วงสิทธิของเขาทำไม? ก้าวล่วงสิทธิของเขาเพราะกิเลสตัณหาความทะยาน
 ออยากนี่ไง กิเลสตัณหาความทะยานอยากมันเป็นหน้าที่อะไรของเรา แล้วหน้าที่อะไรของเราต้อง
 ไปยุ่งกับเรื่องของคนอื่น

แล้วเวลาเรื่องของเรา เรื่องใจของเรา ความเป็นไปของเรา ทำไมไม่ย้อนกลับมา เห็นไหม
 โลกนี้เป็นอนิจจังนะ นกมันย้ายถิ่นฐานกัน เฝ้าพันธุ์มัน มันดำรงเผ่าพันธุ์ แต่ละรอบมันต้องสละ
 ชีวิต มันต้องหมุน ต้องหลบความหนาวไป ไปหาอาหารดำรงชีวิตของมันมา แล้วมันต้องมีกำลัง
 ของมันบินกลับขึ้นไปเพื่อจะไปวางไข่ เพื่อจะรักษาเผ่าพันธุ์ของมัน

ในจิตเราก็เหมือนกัน ความคิดมันออกมาจากภวาสวะ มันออกมาจากฐานของจิต นี่สติจิต จิตมันอยู่ที่ไหน แล้วมันส่งต่อมา มันเกิดตาย เกิดตายกันมา จนมาเป็นมนุษย์ แล้วมนุษย์ก็ออกไป จากภายนอก คิดออกไปทำลายกัน คิดออกไปแต่เรื่องของโลกๆ คิดออกไปทำลายโอกาส ทำลาย ชีวิตนี้ไป ชีวิตที่เกิดมานี้ มันมีโอกาสขึ้นมามันมีความเชื่อ แล้วมาพบพระพุทธศาสนาถึงพุทธกาล การกระทำของเรามันมีอยู่ เรื่องการทำศีล สมาธิ ปัญญา งานของเรา งานโลกุตตรธรรม งานเหนือ โลก งานกระทำ

เขบอก พระป่า พระเราบวชแล้วไม่เห็นมีงานมีการ เอาเปรียบสังคม

ก็สังคมทำอะไรกัน สังคมเอาไรด์เอาเปรียบกัน สังคมมันทำลาย มันเหยียบย่ำกัน แต่ขึ้นมา เพื่อจะเหยียบย่ำกิเลส เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาเพื่อจะไม่ให้กิเลสมันพองตัวขึ้นมา จะเหยียบย่ำ กิเลส งานของเรางานโลกุตตรธรรม มันจะไม่ทำงานที่ไหน งานของเรางานของใจนะ

ดูผู้บริหารสิ เวลาเขาบริหารขึ้นมาเขารับผิดชอบของเขา เขาแบก เขามีความเครียด เขา ต่างๆ เขาบริหารขึ้นมาความรับผิดชอบของเขาขนาดไหน แล้วองค์กรของเขาเฉยๆ นะ เขาบริหาร องค์กรของเขา เขายังต้องเข้าใจระบบงานทั้งหมดเลย จะให้ใครมาตบตาเขาไม่ได้ ถ้าตบตาเขาได้ นะ องค์กรนั้นอยู่ได้ไม่ได้นาน เพราะอะไร เพราะการบริหารจัดการนั้นมันบกพร่อง

นี่ก็เหมือนกัน เราจะชำระกิเลสของเรา ความเป็นไปนี่ภวาสวะ คุณิ เวลาไชบีเรีย มันบินมา นกมันย้ายเผ่าพันธุ์มา มันต้องพัก ต้องดำรงชีวิตของมัน นกตัวเล็กๆ นะ มันผ่าอากาศ ผ่าความ หนาวของมันมา มันฝ่าแรงดันของอากาศ ผ่าพายุ ผ่าฝนของมันมา มันยังบินมาเอาตัวมันรอดมาได้ นะ แล้วรอดมาได้แล้วมันต้องดำรงชีวิตของมัน

แล้วเราเป็นมนุษย์ เป็นชาวพุทธ ยิ่งมาบวชเป็นพระด้วยนะ ศากยบุตร นักรบๆ แล้วก็ให้ กิเลสมันจี๋หัว แล้วก็ให้มันกระต๊อบเหยียบย่ำซ้าอยู่นี่ มันน่าอายนกตัวเล็กๆ นกตัวเล็กๆ มันยังเอาตัว มันรอดได้ ไอนี้หัวใจไม่เคยเอาตัวเอาหัวใจรอดได้เลย ขอมจ้านกับมันตลอด แพ้กับมันมาทุกวัน มันเหยียบย่ำมาตลอดไป แล้วก็บอกเป็นนักรบๆ กิเลสมันจี๋หัวอยู่นะไม่ว่าเป็นนักรบ

นักรบมันต้องมีสติ นักรบต้องยับยั้งมันได้ ยับยั้งความคิด ยับยั้งสิ่งที่มันจุดกระชากลาก ใจของเราไป ไม่ใช่แค่จุดกระชากลากใจของเราไป ยังจะเกิดจะตายอยู่นะ ยังจะทุกข์จะยากไป เรื่อยๆ ถ้าเราไม่สามารถยับยั้งเราได้บัดนี้ละ มันจะต้องทุกข์ไปตลอด คุณิ มันจะทุกข์ไป มันไป

แล้วมันจะเป็นเหยื่อ มันจะโดนคัดพันธุ์ไง มันจะโดนคัดพันธุ์ว่านกตัวนี้เป็นนกขาดเจ็บ เป็นนกที่ไม่แข็งแรง มันจะต้องไปตาย ไปตายขึ้นมาแล้วนะ คุณ ตายแล้วมันก็จบไป จบไหม นกมันมีหัวใจไหม นกมันมีความรู้สึกไหม มันก็หมุนเวียนของมันไป

วิทยาศาสตร์พูดได้แค่นกมันตาย นกมันตายแล้ว ถ้ามันเกิดใหม่ก็นกมันเกิดใหม่ แต่ไม่เห็นเรื่องของจิตใจ ไม่เห็นเรื่องความเป็นไป แต่ศาสนามันรู้เรื่องของจิต จิตรู้จิตนะ ถ้าจิตไม่รู้จิต มันจะย้อนข้อมูลได้อย่างไร แล้วครูบาอาจารย์ท่านจะรู้ความเป็นไปได้อย่างไร จิตความคิด คุณสิ เทวดายังรู้จักความคิดของมนุษย์เลย มนุษย์ที่คิดดีๆ เทวดาจะสาธุการ ทำแต่สิ่งที่ดีๆ สิ่งที่เป็นผลประโยชน์ ทำสิ่งที่เป็นเรื่องของสังคม เพราะมันเป็นการพึ่งพาอาศัย อำนาจวาสนาบาปมีเกิดจาก เห็นไหม พระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ต้องรื้อสัตว์ขนสัตว์ จะช่วยหมู่คณะ จะช่วยให้ความเป็นไป สิ่งที่ดีๆ สังคมที่ดี เทวดาก็สาธุการ เพราะอะไร เพราะนี่คือการคัดเผ่าพันธุ์เหมือนกัน การคัดสิ่งที่ดีๆ

คนตกทุกข์ได้ยากมา คนทุกข์ยากมา คนทุกข์ยากหัวใจมันก็เศร้าหมอง หัวใจมันก็แบกรับสิ่งที่เป็นภาระมา ได้รับการจุนเจือจากหัวหน้าจากหมู่คณะขึ้นมา มันไปปลดเปลื้องความทุกข์ใจ มันไปปลดเปลื้องความเศร้าหมองในหัวใจ เขาก็ชุ่มชื่น เขาก็มีความชื่นบาน สิ่งที่ชื่นบาน สังคมบัณฑิต อเสวนา จ พาลานั ไม่คบหัวหน้าที่เป็นพาลๆ หัวหน้าที่เป็นพาลมันทำลายหมู่คณะ มันทำลายคนอื่น ถ้าหัวหน้าที่เป็นธรรมเห็นไหม คบบัณฑิต บัณฑิตจะปลดเปลื้องความเศร้าหมอง จะปลดเปลื้องความกังวลใจ จะปลดเปลื้อง นี่ไง เทวดาเขารู้ความคิดอย่างนี้ เขาก็ชื่นชมคนที่คิดดีๆ สิ่งที่ดีๆ สิ่งนี้มันอยู่ที่ไหน ความคิดที่ดี นี่มันอยู่ในหัวใจของผู้ที่คิดดีๆ ใจใหม่ แล้วเราเป็นคนคนหนึ่ง จะคิดที่ดีๆ ไหม

ถ้าคิดแต่สิ่งที่ดีๆ แล้วความคิดสิ่งที่ดีมันเป็นสมาธิหรือยัง สิ่งที่เป็นความคิด สิ่งที่เป็นการเสียดสี การจุนเจือกัน มันเป็นเรื่องของโลก แล้วเราก็เกิดมาเป็นโลก แล้วเกิดเป็นมนุษย์ เป็นพระก็โลก เพราะเราบวชเป็นพระแล้วเป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์ก็มีสังฆะมีหมู่คณะ สิ่งที่มีหมู่คณะมันก็หมุนเวียนไป สิ่งที่มีหมู่คณะเหมือนกับร่างกายมนุษย์ ถ้าร่างกายมนุษย์ ถ้าสิ่งที่มีมันเป็นปกติ มันก็จะเป็นร่างกายเข้มแข็ง ทำการทำงานมันก็สะดวกสบาย

สังฆะก็เหมือนกัน สังฆะก็เหมือนกัน ถ้าสังฆะนั้นมีความเห็นลงเป็นสัมมาทิฐิ ความเห็นเสมอกัน ทิฐิเสมอกัน ความเห็นเสมอกัน การกระทำอะไรกัน การขับเคลื่อนกันไป การประพฤติ

ปฏิบัติมันก็สะดวกสบาย การประพฤติปฏิบัติ จะนั่งสมาธิจะภาวนามันก็เอื้อกัน สิ่งก็เอื้อกัน
สิ่งนี้...สาธุ ถ้าทำได้...สาธุ ชมมสากจุม เอตมมมงคลมุตตม คุชธรรมะกัน สิ่งก็ธรรมะ

เราไม่คุยเรื่องโลกๆ เรื่องโลกๆ วางไว้ พอที่ โลกนี่อนิจจังไม่ต้องไปห่วงมันหรอก มีคน
รับผิดชอบ เผ่าพันธุ์ของมนุษย์ มันไม่สูญสิ้นไปหรอก สิ่งที่ว่ามนุษย์จะสูญพันธุ์? สูญพันธุ์เพราะ
มนุษย์ทำลายมนุษย์กันเอง สูญพันธุ์เพราะมนุษย์ซึ่งดิ้นรนกันไปเอง ทางวิชาการจะอวดรู้ๆ กัน
ไป สิ่งที่อวดรู้กันไปนะ มันเป็นเรื่องสิ่งที่มีเป็นธรรมชาติ สิ่งที่มีความเป็นไป มันจะเป็นไป มัน
จะคัดเผ่าพันธุ์ของมันขึ้นมา แล้วเผ่าพันธุ์อย่างนี้

คูลี ดูเวลาสมัยพุทธกาล สหชาติ การเกิดเป็นสหชาติ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า ในศาสนายุคหนึ่งจะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์หนึ่ง องค์หนึ่งเห็นไหม องค์หนึ่ง
เท่านั้นเลย แล้วเกิดเป็นสหชาตินี้มันสูงสุดอยู่แล้ว แล้วโลกนี้เป็นอนิจจัง มันก็เคลื่อนไปเป็น
ธรรมดา สิ่งที่เคลื่อนไปเป็นธรรมดา แต่ต้ององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ถึงพระพุทธกาล
ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง” แล้วยุคคราวนี้ ยุคคราวที่ครูบาอาจารย์ของเราที่มา รื้อค้นขึ้นมา
รื้อค้นขึ้นมาจากใจนะ งานของใจ งานทางร่างกาย งานการกระทำ เรายังว่างานนี้ยังต้องช่วยเหลือ
จนเจือกัน ยังต้องช่วยแบ่งเบากภาระเพื่อให้เราทำงานพอเป็นไปได้

แต่เรื่องงานของใจนี้มันมีดแปดด้าน มรรค ๘ มรรค ๘ มรรคนี่ โอ้โฮ! มรรคคือความ
เป็นไปของจิตมันเป็นมรรค ๘...มีดแปดด้านไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลย ทำอะไรมา มีดแปดด้านเลย แล้ว
ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันก็เป็นอุปกิเลส กิเลสอย่างหยาบๆ นี่ทำให้มันสงบตัวลง กิเลสอย่าง
หยาบๆ ทำให้มันดีขึ้นมา มันก็เป็นกิเลสอย่างละเอียด ไม่รู้เลยว่านั่นก็กิเลสเหมือนกัน คิดว่าเป็น
ธรรมนะ

นี่แหละมันจะคัดพันธุ์ สิ่งที่คัดพันธุ์คือเข้าไม่ถึงใจ เข้าไม่ถึงสิ่งนั้นนะ แล้วก็ไปยอมจำนน
แล้วก็หมดอายุกาลไป เพราะอะไร เพราะมันต้องสึก มันต้องตายไป หมดอายุขัย สิ่งที่ว่านี่ว่าเป็น
ธรรมก็ไปยอมจำนนกับสิ่งที่เป็น...นี่ไง อุปกิเลส อุปกิเลส ๑๖ ความว่าง แสงสว่างต่างๆ ที่ว่าเป็น
ธรรมๆ จิตเดิมแท้ที่ส่องใสๆ อุปกิเลสทั้งนั้นนะ มันเป็นกิเลสอันละเอียด สิ่งทีละเอียดมันก็เป็น
เหยื่อต่อ เหยื่อต่อให้เราไปติดมัน ทั้งๆ ที่เราจะประพฤติปฏิบัติเพื่อจะเอาชนะมันนะ แต่ปฏิบัติไป
แล้วปฏิบัติไปยอมจำนนกับกิเลส นี่ไง แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ นี่มันคัดเผ่าพันธุ์ คัดเผ่าพันธุ์จน
เข้าไม่ถึงธรรม

แต่ถ้ามันเป็นธรรมขึ้นมา เป็นธรรมนี้สันติภูฏิกโก สิ่งที่สันติภูฏิกโกมันจะรู้อะไรเห็นจริง รู้จริง เห็นจริง คุณิ เวลาฆ่ากิเลส สัตว์ที่มันโดนค้ำค้ำเผ่าพันธุ์ที่มันตายไปแล้วมันจะฟื้นมาได้ไหม ร่างกายของมันจะได้เป็นอาหารของฝูงสัตว์นั้น ร่างกายของมันเพื่อจะอุทิศให้สัตว์ตัวอื่นมันได้กินได้ ดำรงชีวิตของมัน เพื่อมันจะดำรงชีวิตของมันต่อไป เพื่อมันจะได้เดินทางของมันต่อไป

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่มันเป็นไป ชีวิตเราถ้าเราประพฤติปฏิบัติไม่ถึง เราต้องตายไป ตายไปแล้วชีวิตเราให้เป็นอาหารของใคร มันเป็นอาหารของมารไง มารมันหัวเราะเยาะ นี่หรือศากยบุตร นี่หรือนักรบ ขนาดแค่เงาของมาร แค่การกระทำของใจขนาดนี้มันยังไม่รู้ทันเลย แล้วมันจะไปรบกับกิเลสได้อย่างไร สิ่งที่รบกับกิเลสขึ้นมา มันต้องเห็นตัวมันสิ

สิ่งที่เห็นตัวกิเลส สิ่งที่ทำลายกิเลสขึ้นมา จิตนี้ให้มันสงบเข้ามา สงบเข้ามา สงบเข้ามา ถ้ามันย้อนไปเห็นกิเลสนะ เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม นี่เห็นกิเลสทำไมต้องเห็นกาย เวทนา จิต ธรรมล่ะ? เพราะกาย เวทนา จิต ธรรม นี่มันเป็นเครื่องที่อยู่ คุณิ เราเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์อยู่ที่ไหน มนุษย์ก็ยังเป็นเรา มนุษย์ที่นั่งอยู่นี่ไง เป็นพระเป็นเจ้านั่งอยู่นี่มนุษย์

นี่มนุษย์หรือ แล้วก็มองกันว่ามนุษย์นี่มันมีธาตุ ๔ ธาตุ ๔ คือร่างกายนี้เป็นมนุษย์ แล้วความรู้สึกของมนุษย์อยู่ที่ไหนล่ะ แล้วเอาซากศพที่เขานั่งตายเอามานั่งคู่กัน นั่นก็ซากศพกับเรา แล้วใครเป็นมนุษย์ล่ะ ไอนั้นคือซากศพ มันไม่มีจิตวิญญาณ ไอ่เรามันมีจิตวิญญาณอยู่ แล้วสิ่งที่เราจะค้นคว้า ค้นคว้ามาจากไหน สิ่งที่เป็นมนุษย์ มนุษย์คือมันมีจิตวิญญาณนี่ไง จิตวิญญาณคือความรู้สึก นี่แก้ไขกันที่นี้ นี่ศาสนาพุทธธรรมๆ ตรงนี้ มหัทธธรรมเพราะอะไร เพราะความรู้สึกมันจะแก้ไขของมัน แล้วมันการเกิดการดำรงเผ่าพันธุ์ของมัน

สิ่งที่เป็นธรรม นี้ธรรมเหนือโลก โลกพิสูจน์กันไม่ได้

โลกพิสูจน์ เห็นใหม่ คุณิ เวลาการศึกษาเห็นใหม่ เราจะทำการศึกษากันให้ในชั้นเรียน ให้ยกชั้นๆ แล้วการประพฤติปฏิบัติมันจะยกทั้งหมดได้ไหม? ยกทั้งหมดไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันมีความแตกต่างทางหัวใจ มันมีแตกต่างในความรู้สึก ในการศึกษาของเขา เขาก็มีคณณะมีต่างๆ เห็นใหม่ มีแยกออกไปเป็นการศึกษาทางวิชาการต่างๆ นั่นเขายังแยกส่วนนั้น แต่เวลาเรื่องของจิตตนิสัยมันละเอียดกว่านั้นอีกนะ มันละเอียดลึกลับ สิ่งที่มันละเอียด ละเอียดเพราะอะไร ละเอียดเพราะมันเป็นนามธรรม ละเอียดเพราะเราไม่รู้

เรา แม้แต่ความค้นคว้าหาตัวเองเพื่อให้จิตสงบนี้เรายังทำกันไม่เป็นเลย ถ้ามันทำให้เป็นขึ้นมา นะ พอดีมันสงบเข้ามา มันจะมีความสุข มีความสุขนะ มีความสุขเห็นใหม่ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้ นั้นเห็นตถาคต” เราจะตามทันองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราจะตามทันครูบาอาจารย์นะ ในการประพฤติปฏิบัติ โสคาบัน สกิทาคา อนาคา มันตามทันกันได้ ถ้าตามทันกัน ตามทันกันนะ ตามทันกันตามความเห็นอันนั้น แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะมันจะรู้เลยว่าสิ่งนี้เป็นขั้นนี้ ขั้นนี้ ขั้นนี้ แล้วมันจะให้ค่าสมกับตามความเป็นจริงของมัน

แต่ถ้ามันเป็นกิเลสนะ กิเลสใจใหม่ กิเลสอย่างละเอียดเห็นใหม่ ถ้าเป็นโสคาบัน สกิทาคา พอสกิทาคา เอาแล้วนิพพานๆ นี่มันเป็นไปมันถึงตามไม่ทัน พอตามไม่ทัน ธรรมสภาจณา เอตมมุง คลมุตตมံ นี่เวลาธรรมสภาจณา ดูบันได ๔ ชั้น คนที่ก้าวขึ้นบันได ๔ ชั้น มันจะรู้ว่าบันได ๔ ชั้นมัน ก้าวขึ้นไปอย่างไร แล้วเราก้าวขึ้นไปขั้น ๒ ชั้น แล้วเราบอกว่า ๔ ๔ ๔ เพราะอะไร ๔ เพราะก้าว ข้ำ เหยียบก้าวขาข้ำที่ใ้ ก้าวขาอยู่ที่บันไดขั้นเดิมแต่เข้าใจว่าก้าวข้ามขึ้นไปเป็นขั้นๆ ใ้

นี่มันต้องมีเหตุมีผล ผิด ผิดเพราะอะไร ที่ไม่ได้ก้าวขึ้นไปเพราะอะไร ที่ไม่ได้ก้าวขึ้นไป เพราะเราชอยเท้าอยู่กับที่ แล้วเราชอยเท้าอยู่กับที่ คิดว่าการชอยเท้าอยู่กับที่เป็นการก้าวข้าม ขึ้นตอนเห็นใหม่ มีครูมีอาจารย์มันเทียบเคียงกันอย่างไร ถ้าเทียบเคียงกันอย่างไร นี่ใ้ เวลา ปฏิบัติไปนี่กว่าปฏิบัติ ปฏิบัติ เราปฏิบัติแล้วมันจะส่งเสริม มันจะมาสาธกกับเรานะ “โอ้! บุคคล คนนี้ พระองค์นี้เป็นผู้ปฏิบัติ เราต้องสาธกการ”

สาธกการถ้าเป็นเทวดาสัมมาทิฎฐิ ที่เทวดาสัมมาทิฎฐิจะเห็นการกระทำ จะสาธกการนะ แต่ เทวดาที่เป็นมิจฉาทิฎฐิเห็นใหม่ เห็นการกระทำเดินจงกรม “อู้หู! มาเดินจงกรมอย่างนี้ เดินจงกรม แล้วจะเป็นสมาธิได้อย่างไร ปฏิบัติอย่างนี้ ปฏิบัติกัน โอ้อวดกัน นี่มาปฏิบัติ”

นี่โอ้อวดใคร อยู่ในป่าในเขาโอ้อวดใคร โอ้อวดตัวเองหรือ? ก็โอ้อวดกิเลสใ้ จะเหยียบย่ำ กิเลสใ้ แต่เทวดาที่เป็นมิจฉาทิฎฐิเขาคิดได้ เขาเห็นได้ เพราะเขาคิดใ้ว่าสิ่งที่การปฏิบัตินี้มีผู้รู้ เห็นใ้ เพราะเขาเห็น ดูเทวดาสิ ความโง่ของเทวดา คิดว่าเขาเห็น เขาเห็นเขาคิดในใจว่าสิ่งนี้เป็น การ โอ้อวด แต่มันอยู่ในป่าคนเดียว มันจะไปโอ้อวดกับใครละ มันทำเพื่อใคร มันก็ทำเพื่อจะไม่ใ้ กิเลสมันแสดงตัวออกมาใ้ใหม่ แสดงตัวขึ้นมามันก็คายพิษออกมา มันก็ทุกข์ทุกที่

แต่ถ้าเราทำ เราตั้งสติสัมปชัญญะแล้วเราเดินจงกรมของเรา เรากำหนดคำบริกรรมของเรา ให้จิตมันสงบเข้ามาได้ ถ้าจิตสงบเข้ามาได้เห็นใหม่ ผลงานอันนี้มันเห็นเป็นความเห็นของใจ ใจมันได้สัมผัสขึ้นมา ถ้าเป็นสมาธิขึ้นมามันก็มีความสุขขึ้นมา ถ้ามีสมาธิขึ้นมา นี้แค่มีพื้นฐานเท่านั้นนะ

ในศาสนา คูตี คูที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับอาหารดาบส นี่มันก็เป็นสมาธิ แต่เพราะไม่มีศาสนา อาหารดาบสบอกว่า “เจ้าชายสิทธัตถะทำได้เสมอเรา เป็นศาสดาได้แล้ว เป็นผู้สอน” ผู้สอนนะ การเข้าสมาบัติไง ปฐมฌาน ทุติยฌาน จตุตถฌาน ตติยฌาน ฌาน ๔ เห็นใหม่ ฌาน ๔ มันต่างกันอย่างไร? ฌาน ๔ มันต่างกันด้วยกำลัง

เหมือนกับถ้าเป็นของกรรมฐานเรา ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ นี่ขณิกะกับอุปจาระมันต่างกันอย่างไร แล้วอุปจาระกับอัปนาสมาธิมันต่างกันอย่างไร นี่ไง ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน มันต่างกันอย่างไร นี่กำลังของจิตมันต่างกันอย่างไร อากาสนัญญาตนะ เนวสัจญานา สัจญญาตนะ มันต่างกันอย่างไร รูปฌาน อรูปฌาน มันต่างกันอย่างไร

ต่างกันเห็นใหม่ คูตี แล้วบอกว่า นี่เข้าได้ การเข้าได้มันมีขั้นตอนของมัน ขั้นตอนการหยาบละเอียดขึ้นมา พอขั้นตอนการหยาบละเอียดขึ้นมา การเข้าเห็นใหม่ การเข้าฌานสมาบัติ อากาสนัญญาตนะ กำหนดเป็นอากาศ แม้แต่ตัวความคิดทุกอย่างเป็นอากาศหมดเลย วิญญานัญญาตนะ วิญญาณคือความที่อากาศนั้น อากิญจัญญาตนะ รู้ในวิญญาณนั้น เนวสัจญานา สัจญญาตนะ เนวสัจญานา สัจญญา นี่ว่าสัจญญาก็ไม่ใช่ ไม่ใช่สัจญญาก็ไม่ใช่ แล้วใครรู้สัจญญาใช่หรือไม่ใช่ละ

นี่ไง สิ่งที่มันต่างในสมาบัติ ความต่างในสมาบัติ นี่ไง ถึงว่าเป็นศาสดาสอนได้ไง สอนได้เพราะถ้าเข้าได้ เข้าฌานสมาบัติได้ มันถึงว่ารู้วิธีการเข้าและวิธีการออก...มันก็แค่นั้น แค่นั้นเพราะว่าอะไร เพราะเป็นศาสดาสอนเรา แค่นี้มันไม่ใช่มรรค นี่ไงสมาธิ สมาบัติ สิ่งที่สมาธิสมาบัติ ถ้ามีครูบาอาจารย์ เรื่องอย่างนี้มันเป็นขั้น มันเป็นเรื่องของจิตที่มันเข้าและออก เข้าไปฝึกฝน

เหมือนกับนกมันย้ายถิ่นฐาน ย้ายถิ่นฐานรอบหนึ่ง เป็นไปรอบหนึ่ง ได้ประสบการณ์มา ย้ายจากไซบีเรียลงไปถึงสุวรรณภูมิ แล้วก็บินกลับเข้าไป การบินไปบินมานี้มันได้ประสบการณ์ เพราะมันบินมามันต้องมีที่พักของมัน มันต้องมีแหล่งอาหารของมัน มันต้องมีความเป็นไปของมัน

จิตมันเข้าออกก็เหมือนกัน สิ่งที่เข้าออกอย่างนี้มันก็ได้ประสบการณ์ แล้วมันรู้อะไรละ มันรู้อะไร มันรู้หรือสัมผัสไหม มันมีความเป็นไปความจริงของมันไหม นี่ถ้าเป็นโลกอนิจจังมันเป็นแบบนี้ แต่ถ้าเป็นธรรมนะ เป็นธรรมนี่อาศัยสิ่งนี้เป็นพื้นฐาน

เวลาเจ้าชายสิทธัตถะปฏิบัติเสธอาพาธดาบส ฌานสมาบัติ แล้วฌานสมาบัติมันเกิดมรรคอย่างไร เพราะมันไม่เห็นทุกข์ มันไม่รู้จักทุกข์ เพราะอะไร เพราะจิตมันเข้าสมาบัติ เข้าตั้งแต่รูปฌาน อรูปฌาน พอเข้าไปแล้ว เข้ามันก็ออกมาๆ เหมือนเราทำงานอยู่ที่นี่ เราได้ผลงานมาใช้ใหม่ เราทำงานเราทำงานอะไร เราจะอาบเหงื่อต่างน้ำ ทำไร่ไถนา หรือเราจะทำงานทางธุรการ ทำงานทางเอกสาร เราทำเสร็จแล้วมันก็เป็นผลงานนั่นไง ถ้าทำเอกสารก็กระดาษกองอยู่นั่นไง อยู่ในแฟ้มนั่นนะ เราทำไรทำนาเราก็ได้ข้าวมาไง

นี่ไง แล้วเข้าฌานสมาบัติมันก็ได้ผลงานความรู้สึกของจิตมาไง แล้วตัวเราอยู่ไหนละ นี่ไง ถ้ามันย้อนกลับเข้ามา ถ้ามันเป็นสมาธิขึ้นมา ไอ้ตัวที่ทำงานขึ้นมามันเป็นงานในฌานสมาบัติ มันไม่ใช่งานแกกิลเลส งานแกกิลเลสถ้าจิตมันสงบเข้ามา ตัวจิตมันเป็นสัมมาสมาธิ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิตัวสัมมาสมาธินี้ย้อนออกไป นี่ไงที่ว่าเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม เห็นด้วยอะไร? เห็นด้วยจิต ถ้าเห็นด้วยจิต เพราะอะไร เพราะกิเลสมันมีอุปาทาน

เราทำหน้าที่การงาน เราหาเงินหาทองมา สิ่งนั้นมันเป็นผลงานทางโลก เป็นสมบัติของโลกที่เขาให้ค่ากัน คุณค่า การเสื่อมค่าของธนบัตร การเสื่อมค่าของเงินกีเปอร์เซ็นต์ การเสื่อมค่าของเงิน ค่าเงินอ่อนค่าเงินแข็ง การเสื่อมค่า สิ่งนี้มันของโกหกทั้งนั้นนะ เรามาถือกระดาษไว้แล้วก็ให้ค่าเสื่อมค่ากัน มันสมมุติทั้งนั้นนะ นี่เรื่องงาน งานของโลกๆ ถ้ามันงานของโลกอย่างนั้น

ถ้ามันย้อนกลับเข้ามาถึงตัวใจ แล้วตัวใจมันเห็น มันออกไป ออกไปเห็นกาย เวทนา จิต ธรรม เพราะอะไร เพราะมันมีอุปาทาน นี่เห็นกิเลสเห็นอย่างนี้

แล้วปัจจุบันนี้การประพฤติกปฏิบัติ การประพฤติกปฏิบัติแบบโลกใจ แบบวิทยาศาสตร์ไร้เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม เห็นทุกคน เห็นด้วยตาเนื้อ เห็นด้วยวิชาชีพ คุณค่า สัปเหร่อมันเผาศพทุกวัน ย่อยสลายตัวมัน มันเห็นอนัตตานะ สัปเหร่อหน้าที่ของเขา เขาเอาศพเข้าไปในเตา แล้วเขาใช้พลังงานเผาด้วยวิธีการอะไรก็แล้วแต่ เขาเห็นมันแปรสภาพตลอด จากเนื้อสดๆ นี่ ศพตายมา ๓ วัน ๗ วัน นี่เผา เตียวออกมาเป็นผุยผงหมดเลย เป็นอนัตตาใหม่ แล้วมันได้อะไรมา มันได้ตั้งค้ำใจ

ด้วยนะ บังคับให้เป็น จะบังคับให้จิตนี้เป็นพระอรหันต์ ศึกษาเล่าเรียนมาหมดเลย เป็นพุทธพจน์ รู้
ท่องจำได้หมดเลย โลกนี้เป็นอนิจจังนะ ความรู้อย่างนี้รู้แบบโลก รู้โดยสัญญา รู้โดยขั้น รู้โดย
ขั้น ๕

ขั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขั้น ๕ ขั้น ๕ ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ขั้น ๕ แล้วไปรู้ที่ขั้น ๕ สิ่ง
ที่รู้โดยขั้น ๕ นี่มันเป็นขั้น ๕ มันเป็นเรื่องของโลกๆ เห็นไหม ถ้าเราทำความสงบเข้ามา จิตมัน
ต้องปล่อยขั้น ๕ เข้ามา เพราะขั้น ๕ นี่เป็นเปลือก ผลไม้ เราไปซื้อผลไม้มา ผลไม้ทุกอย่าง
ผลไม้ที่มีเปลือก เขาจะเอาเปลือกมาด้วย แล้วเราไม่ต้องการเปลือก แล้วเราเอาเปลือกมาทำไม ซื้อ
ส้มมา ส้มที่ไม่มีเปลือกซื้อมา เขามีขายให้ไหม ถ้าเขามีขายให้ขึ้นมา เอามาจะรักษามันอย่างไร มัน
จะขำ มันจะเสียไหม ซื้อส้มมามันก็ต้องมีเปลือกมาด้วยแล้วเรามาแกะเปลือกทิ้ง แล้วเรากินส้ม

นี่ก็เหมือนกัน ขั้น ๕ๆๆ นี่เป็นจิต นี่รู้...นี่มันเปลือก ความคิดของเราการศึกษาของเรา
เปลือก ถ้าเราทำความสงบเข้ามา จิตมันสงบเข้ามามันต้องผ่านเปลือกเข้าไป มันถึงจะถึงตัวเนื้อส้ม
ตัวเนื้อส้มคือตัวจิต ตัวจิตมันสงบเข้ามาถึงเนื้อส้ม เนื้อส้มหวาน เปลือกส้มขม เรานี้ทั้งชิ้นทั้งขม
ชาวพุทธนี้ทั้งชิ้นทั้งขมเพราะเอาขั้น ๕ เอาเปลือกของมันไปศึกษาธรรม แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม
ปากเปียกปากแฉะ

โลกนี้เป็นอนิจจัง ความจำเป็นอนิจจัง การศึกษาเป็นอนิจจัง “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็น
ทุกข์” เป็นทุกข์ขณะที่มันเสื่อมสภาพ เป็นทุกข์ขณะที่เราประพฤติปฏิบัติแล้วไม่ได้ผล เป็นทุกข์
สิ่งที่จิตเราเรามีอำนาจวาสนา เรามีศรัทธามีความเชื่อ แล้วเราไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ศึกษาแล้วมันบึ้ง มันบึ้งเพราะอะไร อู้หู! อู้หู! มันซึ่งใจ ขณะที่จิตนี้มันสมควร จิต
ที่มันไม่มีทุกข์มาบีบคั้น มันไม่มีสิ่งใดๆ มาบีบคั้นนะ

แล้วไปศึกษาธรรม เราก็เดินไปดูในธนาคาร ในธนาคารเงินเยอะไปหมดเลย อู้หู! เงินคน
นั้นก็เงินแค่นี้ แล้วเงินเราล่ะ เงินเราไม่มี เพราะเราไม่มีเงินฝากในธนาคารนั้น เราไม่สามารถ
เบิกธนาคารนั้นได้ แต่เราเดินดูได้ นี่ศึกษาธรรมโดยปริยัติเป็นอย่างนั้นนะ ไปดูทรัพย์สมบัติของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ในการดูทรัพย์มา ดูสิ เงินนี้ถ้าเราประกอบสัมมาอาชีพะใช้ไหม เราได้เงินมา เงินนี้เราฝาก
ธนาคารได้ ถ้าเราทำสมาธิขึ้นมา สมาธิก็เป็นของเรา ถ้าจิตมันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต
เห็นธรรมนะ มันยังเงินของเรา เราจะสร้างคุณประโยชน์อะไร เงินของเรา เราจะไปทำธุรกิจ

อย่างไรต่อเนื่องกันไป ถ้ามันต่อเนื่องกันไปนะ เพราะเรามีเงินใช้ใหม่ เพราะเรามีต้นทุนใช้ใหม่ เพราะเงินของเราสามารถใช้หนี้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย เงินของเรามันเป็นเงินสดๆ เลย

ถ้ามีสัมมาสมาธิ ถ้ามีสมาธิขึ้นมา มีหลักของใจขึ้นมา นี่ที่วางใจของนรก มันที่วางใจ มันจะเริ่มต้นชีวิตใหม่ ชีวิตใหม่ที่มีมันจะมีดำรงเผ่าพันธุ์ของมันอีกนะ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันนุ่มไป เห็นกาย เวทนา จิต ธรรม ความเห็นของใจที่เห็นตามความเป็นจริงจะไม่ใช่เป็นอย่างที่เราคาดหมายกันเลย ไม่ใช่ตามความจริงเลย เพราะมันจะสะท้อนหัวใจ มันสะท้อนคือมันสะท้อนกิเลส

นี่ไง ที่บอกเห็นกิเลส เห็นกิเลส ไม้กั้นปากเปียกปากแฉะนะ กิเลสเป็นอย่างนั้น กิเลสสืบทอด ห้า ตัณหาพันห้าร้อย ตัณหาห้าล้าน ว่ากันไป แต่ไม่เคยเห็นตัวมันเลย ไม่เคยรู้จักตัวมันเลย ถ้าไม่รู้จักตัวมันเลย นี่ไง ความจิตที่มันไม่สงบเพราะกิเลสมันพองตัว แล้วเราศึกษาขึ้นมา ก็ศึกษาโดยกิเลส ขณะที่มันมีความชุ่มชื้น มันมีความรุ่มเย็น เพราะอะไร เพราะเราอาศัยทางร่มขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ร่มทรงของพุทธศาสนา เรื่องอริยสัจ เรื่องสัจจะความจริง เราได้อาศัยร่มทรงนี้ เราเป็นชาวพุทธในทะเบียนบ้าน แล้วเราศึกษา เราก็อาศัยทางร่มคนอื่น แต่ร่มเราไม่มี

แต่ถ้าจิตสงบขึ้นมาเรามีร่ม เราได้ทางร่มกันแดดกันฝน จิตถ้าเป็นสมาธิมันมีที่อยู่อาศัย จิตที่มีสมาธิมันมีที่หลบฝนหลบแดด ถ้าจิตเป็นสมาธิเราจะมีร่มของเราเอง ถ้าเรามีร่มของเราเอง แล้วถ้าเราทางร่มไม่เป็น เราหุบร่มไม่เป็น ร่มเรานี้เราใช้ประโยชน์ไม่ได้นะ เราจะกางฝืนไปกับสิ่งที่เราเก็บเข้าไปในสถานที่เขา เขามีที่แขวนร่ม เขามีที่เก็บร่ม แล้วเราก็ไม่รู้จักเก็บไม่รู้จักเป็นไป นี่ไง คือการที่เราเคลื่อนไหว เราบริหารจัดการให้มันเป็นมรรคขึ้นมาไม่เป็น ถ้ามรรคขึ้นมาไม่เป็น มันก็เสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา

ขณะจิตเป็นสมาธิมันก็เป็นอนิจจัง “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” เป็นทุกข์ใหม่ จิตเสื่อมเป็นทุกข์ใหม่? ทุกข์ แล้วเมื่อเป็นทุกข์เป็นอนัตตาใหม่? เป็นอนัตตา แล้วเป็นธรรมหรือยัง นี่ไง มันครบไตรลักษณ์แล้วทำไมไม่เป็นธรรมล่ะ...ไม่เป็น เพราะมันเป็นธรรมชาติของสัจจะความจริงเป็นอย่างนั้น แต่ความรู้จริงโดยมรรคญาณ มันไม่เป็น มันไม่เห็น มันไม่จับต้อง มันไม่เป็นไป เห็นไหม

การเห็นกายขึ้นมามันสะท้อนหัวใจอย่างนี้ ถ้าเห็นกายโดยสัจจะความจริง คือเห็นด้วยตาของใจ ถ้าตาของใจเห็นกายมันสะท้อนหัวใจ แล้วเราขยายส่วนแยกส่วน การขยายส่วนแยกส่วนคือการที่มันแปรสภาพให้มันเห็น นี่ไตรลักษณ์มันเกิดตรงนี้ สิ่งที่มีมันเป็นไตรลักษณ์ญาณมันจะ

เกิดตรงนี้ ไอ้สิ่งที่มันจามา สิ่งที่มีมันเป็นไปมันโลกๆ ทั้งนั้นนะ สิ่งในโลกๆ มันไม่ใช่เกิดจากการประพฤติปฏิบัติ

ปริยติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ สิ่งที่เป็นการประพฤติปฏิบัติ มันจะปฏิบัติขึ้นมาจากเรา ถ้าปฏิบัติขึ้นมาจากเรา ไตรลักษณ์มันเกิดจากการกระทำ มรรคญาณมันเกิดอย่างนี้ ธรรมจักรมันเกิดอย่างนี้ แล้วปัญญามันเกิดอย่างนี้ โลกุตตรปัญญา ปัญญาเกิดขึ้นมา โลกุตตรปัญญามันจะเกิดกับเรา ถ้าเราใช้โลกุตตรปัญญา ปัญญามันจะหมุนของมันไป หมุนเข้าไป ยิ่งฝึกฝนเข้าไปยิ่งเป็นไปนะ มันจะหมุนเข้าไป นี่ธรรมจักรมันหมุน ถ้าธรรมจักรมันหมุน ปัญญามันหมุน มันหมุนขึ้นมา คุณิ เวลาหมุนขึ้นไปจนปัญญามันเข้มแข็งขึ้นมา

เวลาเราจุดเห็นใหม่ เวลาเราจะทำลายสิ่งที่เราไม่ต้องการใช้สอย กว่าเราจะจุด ยิ่งเป็นขยะ เปียกจุดไม่ติดเลย จุดไม่ได้เลย แต่ถ้ามันติดของมัน มันเผาขึ้นมานะ มันเผาของมันไป นี่ก็เหมือนกัน ขึ้นของปัญญาคือขึ้นการเผาการทำลาย ตบะธรรม ตบะธรรมจะทำลายกิเลสอวิชชา อวิชชาความหลงไปของใจที่มันหลงๆ อยู่ที่นี่ ถ้ามันทำขึ้นมาได้เห็นใหม่ “เอ โโก ชัม โม” จิตนี้เป็นหนึ่ง จิตนี้เป็นเอก เอ โโก ชัม โม

“รสของธรรมชนะรสทั้งปวง” รสของธรรม ธรรมารสเกิดขึ้นมา นี่การกระทำของมัน การกระทำของจิต จิตมันจะเผาทำลาย ตบะธรรมมันจะเผาผลาญ เผาผลาญด้วยปัญญานะ เผาผลาญโดยการคลี่คลาย

คุณิ เวลาขยะเราเผา มัน เรายังต้องกลับเลย กลับด้านขึ้นด้านลงให้มันเผาให้มันหมดให้ได้ ถ้ามันเผาให้หมด นี่ไง เวลาปัญญามันหมุนไปรอบๆ หนึ่ง มันก็เหมือนทำลายหนหนึ่ง มันปล่อยหนหนึ่ง มีความสุขหนหนึ่ง ความสุขหนหนึ่งเป็นตังคปทาน มันไม่ใช่ความจริงนะ ตังคปทานของชั่วคราว ไฟมันติดแล้วนี้เป็นของชั่วคราว มันเป็นไปเป็นของชั่วคราว เราก็ต้องซ้ำ ต้องหมั่น แยกหมั่นแยะ หมั่นขยัน หมั่นคราดหมั่นไถ หมั่นทำลายซ้ำแล้วซ้ำเล่า การซ้ำแล้วซ้ำเล่า สมาธิยังต้องซ้ำแล้วซ้ำเล่าเลย สมาธิเจริญแล้วเสื่อม ถ้าเราทำขึ้นมา เรามีสติสัมปชัญญะ ถ้ามันมีบรรยากาศดี อารมณ์ดี สมาธิวันนี้ทำได้ง่าย แล้วถ้าวันไหนอากาศไม่ดี วันไหนอารมณ์ไม่ดี สมาธิทำได้ง่ายใหม่ ทำง่ายทำยากมันก็อยู่ที่เหตุปัจจัยใช้ไหม

นี่ก็เหมือนกัน เวลาปัญญามันจะเกิด มันอยู่ที่เหตุปัจจัย อยู่ที่ที่เราฝึกฝน เราหมั่นฝึกหมั่นฝน หมั่นคราดหมั่นไถ เห็นไหม นี่ปัญญาจากภายใน ถ้าปัญญาหมั่นฝึกหมั่นฝน มันฝึกฝนขึ้นมา

มันปล่อยหนหนึ่ง มันก็มีกำลังหนหนึ่ง มันชำนาญการหนหนึ่ง นกมันย้ายถิ่นหลายๆ รอบเข้า จนมันชำนาญของมันนะ หัวหน้าฝูงมันชำนาญของมัน มันพาฝูงไปไม่เจอภัยเลย

นี่ก็เหมือนกัน ในการวิปัสสนา ในการเคลื่อนย้าย ในการให้มรรคญาณมันเกิด ให้ปัญญาโลกุตตระมันหมุนไปบ่อยครั้งเข้า มันก็ปล่อยบ่อยครั้งเข้า ปล่อยแล้ววงรอบหนึ่ง เราก็ต้องพยายามเข้าวงรอบหนึ่ง เพราะอะไร เพราะยังมีชีวิตอยู่ ยังมีเป็นอยู่ ยังมีความทุกข์อยู่ ยังมีเหตุให้เกิดทุกข์อยู่ ยังมีหัวใจอยู่ ยังมีภพอยู่ มันจะเกิดได้

จิตฺติจิต จิตฺติจิตเห็น สิ่งที่เกิดอยู่มันเป็นนามธรรมที่ไม่มีใครเห็น แต่เราเห็นนะ เพราะเรามีความรู้สึก ยิ่งจิตมันไปเห็นของมัน มันทำลายของมันนะ นี่เข้า อย่าชะล่าใจนะ การชะล่าใจ คุณ คุณที่เขาทำธุรกิจของเขา ถ้าธุรกิจของเขายิ่งขึ้นแล้วเขาประมาณ เขาจะมีคู่แข่ง เขาจะมีคนมาทำเลียนแบบ เขาจะต้องก้าวเดินตลอดเวลา ธุรกิจของเขา เขาจะไม่อยู่กับที่นะ เขาจะต้องหาช่องทางของเขา เขาต้องขยายของเขาไปเรื่อยๆ เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันมีคนเดินตามมา

กิเลสก็เหมือนกัน ขณะที่ธรรมะจะชนะ เราใช้ปัญญาเข้าไปใคร่ครวญไป จนมันปล่อยวงรอบหนึ่งเป็นตทัตถ์คปทาน เราเข้าใจว่าสิ่งนี้มันเป็นธรรมๆ แล้วกิเลสมันโดนทำลายไป โดนทำลายไปมันก็หลบซ่อน มันหลบซ่อน มันหลบนะ กิเลสนี้ความฉลาดของกิเลส คุณิ เรานี้ มนุษย์คนไหนก็แล้วแต่ พระเรานี้เรียนได้ดอกเตอร์เป็นอาจารย์สอนได้ศาสตราจารย์ กิเลสมันอยู่เหนือนั้นหมดเลย กิเลสมันอยู่เหนือดอกเตอร์นะ ดอกเตอร์นี้การศึกษา มา การทำทางวิชาการมานี้มันสร้างมา ศาสตราจารย์ต่างๆ เราทำทางวิชาการมา แล้วเขาให้ใบประกาศกัน แต่กิเลสมันจี๋หัวหมดเลย

แล้วคิดดูสิว่าพอมันจี๋หัวขึ้นมา แล้วความคิดของเราโดนอยู่ได้อำนาจของกิเลส มันจะฆ่ากิเลสได้ไหม? มันฆ่ากิเลสไม่ได้หรอก ยังมีสถานะขนาดไหนนะ อีโก้มันยังพองตัวลึบเท่า ร้อยเท่า กูเก่ง กูแน่ แล้วไอ้เก่งแน่ ไอ้กิเลสมันหัวเราะเยาะ... ไซ้ เอ็งเก่งเอ็งแน่ แล้วก็ส่งเสริมด้วย มันใส่ไฟเลย ออกไปข้างนอกหมดเลย เรื่องนี้เรื่องโลกๆ ทั้งนั้นนะ ไม่มีประโยชน์อะไรเลย ตายเปล่าๆ

ยังมีกระดาษมีประกาศหลายๆ ใบ เวลาตายนี้เอาประกาศมาเผาแทนพื้นไปเลย ประกาศนั้นมันล่อให้มึงติดในโลก ประกาศนั้นเขาจะหลอกใช้มึง เพราะประกาศอันนั้นเขาบอกมีศักยภาพอย่างนั้น เขาก็เชิญออกไปทางโลก ออกไปทำการงานให้เขาไป ไอ้ประกาศนั้นมันกลับมาทำลายผู้ที่มีใบประกาศนั้นนะ

แต่ถ้ามันเป็นธรรม มันไม่เป็นเช่นนั้น เราผู้ของเราคนเดียว เวลาเกิดขึ้นมา เราผู้คนเดียวนี้ สันติภูริโก รู้จากใจของเราคนเดียว เรารู้จริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงแต่รับประกันเท่านั้น แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทำให้เราเป็นอย่างนี้ไปไม่ได้ เราทำของเราขึ้นมา มันไม่ต้องมีใบประกาศกับใครหรอก เราถึงจะต้องละเอียดรอบคอบขึ้นมาเพื่อให้มันเป็นจริงขึ้นมา ให้มันเป็นธรรมขึ้นมาจากสัจจะความจริง

ซ้ำแล้วก็แยกส่วนขยายส่วน จนถึงที่สุดนะ มันจะต้องเป็นสมุจเฉทปหาน ขณะที่มันสมุจเฉทปหาน กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แยกออกจากกัน แล้วต่างอันต่างจริง กายเป็นกาย กายก็จริงของกาย จิตก็จริงของจิต ทุกข์ก็จริงของทุกข์ แล้วมันปล่อย จิตก็จริงของจิต เพราะมันมีจิตเป็นตัวประธาน ตัวประธานเพราะจิตมันตัวความรู้สึกละเอียด กาย เวทนา จิต ธรรม ตัวจิต

แล้วระหว่างขั้นกับทุกข์ละ แล้วตัวจิตมันตัวรับรู้นะมัน โง่ โง่มากๆ มันโง่เพราะอะไร มันโง่ เพราะมันมีวิชา อวิชามันครอบงำมันไว้ มันอยากฉลาด มันอยากฉลาดมาก คูสิ เราศึกษา กัน เป็นดอกเตอร์ศาสตราจารย์มันก็ฉลาดทั้งนั้นนะ...โง่ทั้งนั้น โง่กับอวิชา โง่กับอีโก้ของตัว โง่กับความทุกข์

กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ทุกข์เป็นทุกข์นี้ ทุกข์มันเป็นความจริง ทุกข์มันเป็นความจริงอยู่แล้วเอาทุกข์มาชี้หัวทำไม ก็ทุกข์เป็นความจริงอันหนึ่ง แล้วถ้ามันแยกออกจากกัน กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ ทุกข์มันก็แยกออกไป ถ้าแยกออกไป เวลาตั้งคปหานมันก็ปล่อยชั่วคราวๆ อย่างนี้ แต่ถ้าเป็นความจริง มันสมุจเฉทปหาน กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์

แล้วความรู้อันหนึ่ง ความรู้อันหนึ่ง ความรู้อันหนึ่ง จิตมันปล่อยหมดเลย สิ่งนี้มันแยกออกไป มันหลุดออกไป ต่างอันต่างจริง เพราะมันจริงของมันอยู่แล้ว สัจจะเป็นความจริงอันหนึ่ง มันเกิดขึ้นมาแล้ว ในเมื่อสัจจะความจริงเกิดขึ้นมาแล้ว อริยสัจจะเกิดขึ้นมาแล้ว มันจะกลับมาสมานกันให้เกิดความทุกข์ ให้เกิดสิ่งทุกข์ร่วมกับจิตขึ้นมาแล้วจะกลับมาชี้หัวเราอีก เป็นไปไม่ได้ เป็นไปไม่ได้ ถ้ามันเป็นไปได้มันไม่ใช่ความจริง

นี่มันต่างอันต่างจริง ทุกข์ก็จริงของทุกข์ จิตก็จริงของจิต ใจ้ความรู้จิตก็จริงของจิต ใจ้ใหม่ จิตก็คือตัวสมาน ถ้าจิตจริงของจิตแล้วสิ่งที่รับรู้มันเป็นสัจจะความจริง ถ้าสัจจะความจริงอย่างนี้เกิดขึ้นมาแล้ว มันถึงว่า ต่อไปนี้เป็นสักแต่ว่า สักแต่ว่าเพราะมันเป็นความจริงอันหนึ่ง มันรู้เท่า

หมดแล้ว จะเกิดอะไรขึ้นมา มันก็เกิดอีก มันเกิดขึ้นมาอีก คุณ ถ้ามันเป็นพระโศดาลัยแล้ว ถ้ามันไม่เกิดอีก เราก็ต้องไม่รู้รสชาติ ลมพัดก็ต้องไม่รู้หนาวร้อนเป็นอย่างไร

รู้รสชาติ รู้หนาว รู้ร้อนเหมือนเดิม แต่มันจริงของมัน จิตมันจริงของมันแล้ว มันจะไม่มีสิ่งใดๆ มาหลอกมันได้อีกแล้ว หลอกมันไม่ได้ เพราะมันฉลาดขึ้นมาแล้ว สิ่งที่ฉลาดขึ้นมา นี่ไง สิ่งที่เกิดการกระทำอย่างนี้มันเป็นสัจจะความจริง นี่ธรรม ธรรมอย่างนี้ต่างหากมันถึงเป็นธรรมเหนือโลก ถ้าธรรมเหนือโลก โลกจะมารอบงำไม่ได้ โลกจะรอบงำธรรมอย่างนี้ไม่ได้เลย

แต่เราเอาโลกเป็นใหญ่ โลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นอนิจจัง การศึกษาก็เป็นอนิจจัง เพราะเอาอาการของใจไปศึกษา เอาสิ่งที่เป็นอนิจจังไปศึกษาอนิจจัง เพราะการเกิดความคิด ความคิดเป็นอนิจจัง มันเกิดดับๆ เอาความเกิดดับไปศึกษาความเกิดดับแล้วก็ว่าสิ่งนี้เป็นธรรมะ สิ่งนี้เป็นธรรมะ เพราะมันเกิดดับด้วยกัน คุณ เวลาเอาไฟจุดใส่ฟืนมันต้องติด จุดใส่เชื้อไฟมันต้องติดอยู่แล้ว แล้วจุดมันก็หมดไปๆ พอไฟมันเผาไหม้ไปมันก็หมดไป แล้วก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรม สิ่งนั้นเป็นธรรม

ใช่ มันเป็นธรรมเพราะมันมีความร้อน มันเป็นธรรมเพราะมันเป็นไฟ ไฟมันต้องเผาไหม้ไป แล้วเป็นธรรมของใจหรือเปล่าละ ใจรู้อะไร? ก็รู้การเผาไหม้อยู่ข้างนอก รู้การเผาไหม้อยู่ข้างนอก แต่ไม่มีตบะธรรมเผาไหม้ก็เลสของตัว ถ้ามีตบะธรรมเผาไหม้ก็เลสของตัวนี่มันเป็นสัจธรรมความจริง

แล้วสิ่งที่เป็นไฟ เป็นตบะธรรมที่มันเผาไหม้ เราเห็นไฟไหม ใครจะเห็นไฟเผาไหม้ใจเราไหม ไฟที่เกิดตบะธรรมที่เกิดขึ้นมาในหัวใจเรานี้มีใครเห็นบ้าง แต่ถ้าเราจุดไฟเผาขยะ ทุกคนเห็นหมดนะ เพราะเห็นเป็นเรื่องโลกใจ เห็นไหม โลกเป็นอนิจจัง “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” แต่เป็นเรื่องของโลก ไม่ใช่เรื่องของใจ

ถ้าเรื่องของใจมันเกิดกับเราคนเดียว จะนั่งอยู่ที่ไหนก็เกิดกับเราคนเดียว เว้นไว้แต่เทวดา อินทร์ พรหม หรือครูบาอาจารย์ที่เป็นทิพย์ สิ่งที่ท่านเคยผ่านงานนี้มาท่านรู้ รู้เพราะอะไร เพราะอวิชา เพราะสิ่งที่เป็นกิเลสมันเป็นเชื้อใจ แล้วมันเกิดตบะธรรมที่เผาอย่างนั้น สิ่งที่เกิดการเผาอย่างนี้ มันรู้กันได้ สิ่งที่อยู่กันได้ รู้กันได้แต่ของจริงกับของจริงเขาู้กัน ไอ้ของไม่จริงมันไม่รู้ มันไม่รู้แล้ว มันก็เอาแต่เรื่องของโลกๆ มา เรื่องของโลกเอาเรื่องของโลกมายืนยันกัน ยืนยันอย่างนั้น ยืนยันเป็นประโยชน์กับใคร? ยืนยันเป็นประโยชน์กับพญามาร ใจ ยืนยัน มันมีประโยชน์กับพญา

มัจจุราชนี่ เพราะมึงต้องตาย มึงต้องตายแล้วมึงต้องเกิด แล้วมึงต้องเป็นข้าของอวิชาตลอดไป

แต่ถ้าเป็นตบะธรรมนะ มารคอตกนะ ประพฤติปฏิบัติขึ้นไปจนมารตามจิตดวงนี้ไม่ทัน มันค้นหาขนาดไหนก็ค้นหาไม่เจอ เห็นไหม มันทำลายเพื่อให้มารตามดวงใจนี้ไม่เห็น มันไม่เห็นดวงใจเพราะอะไร เพราะไม่มีภวาสวะ เพราะไม่มีภพ เพราะไม่มีสถานที่ตั้ง เพราะไม่มีจุดเริ่มต้น เพราะไม่มีสิ่งที่มันค้นคว้า เพราะสิ่งที่มันไม่เห็น แต่มี มีเพราะมันเป็นธรรม

สิ่งที่มันเป็นธรรม ธรรมเหนือโลกใจ สิ่งที่เป็นธรรมเหนือโลก ธรรมเหนือโลกมันอยู่ที่เรา มันอยู่ที่เรานะ อยู่ที่ความรู้สึกอันนี้ ความรู้สึกที่มันเจ็บแสบปวดร้ออยู่ที่นี่ ความรู้สึกที่กิเลสมันชี้หัวอยู่ที่นี่ กิเลสมันชี้หัวใจอยู่นะ คุณ คุณในโกดังสินค้า เขาเก็บของเขาสินค้าเขา คุณในบริษัทที่เขาขายอัญมณีสิ เขามีคลังเก็บของเขา นะ เขาเก็บของเขา โอ้โฮ! อัญมณีเขามีคุณค่า เขาเก็บของเขาในตู้ที่ปลอดภัยของเขา เขาเก็บไว้มหาศาลเลย ในคลังสินค้าเขาเก็บซ่อนของเขาตลอดไป

แล้วนี้ธรรมของเราเก็บไว้ที่ไหน ในธรรมของเราเก็บไว้ที่ไหน? นี่ไง มันเก็บไว้ในความรู้สึกอันนี้ ทางโลกเขามองกัน ต้องมีแหล่งที่เก็บ ต้องมีเอกสาร ต้องมีต่างๆ เก็บไว้ เก็บไว้เก็บไว้สภาวะแบบนั้น เก็บไว้มันเป็นวัตถุหมด มันเป็นเรื่องของโลกหมด ถ้าเรื่องของธรรมนะ มันเก็บไว้ในหัวใจ เก็บไว้มันเป็นปัจเจกตั้ง มันเป็นสันติภูมิจึง นี่ไง ถ้ามันทำในสิ่งนี้แล้ว สิ่งที่มีคุณค่าที่สุดคือความรู้สึกของมนุษย์ สิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุดคือหัวใจ หัวใจเท่านั้นที่สัมผัสกับธรรมะ

แล้วหัวใจของเราเนี่ยมันสัมผัสกับอะไร? มันสัมผัสกับทุกข์หมด สัมผัสกับทุกข์ ศึกษาหรือการปฏิบัติก็ปฏิบัติแบบโลก แบบโลกก็ให้กิเลสมันชี้หัว ชี้หัวก็เวียนไปตามโลก...น่าเศร้า มันเป็นเรื่องที่น่าเศร้านะ เราตั้งใจกันมา การเกิดและการตายเป็นสิ่งที่มหัศจรรย์ มหัศจรรย์มาก เพราะมันเป็นเรื่องของวิญญูะ

คุณ ในทางวิทยาศาสตร์เขาพยายามจะศึกษากัน ชีวิตนี่คืออะไร แล้วชีวิตนี้มาจากไหน ศึกษาไปแล้วก็จนตรอกหมด แต่ไปทำได้แต่เรื่องของวัตถุ ตัดแต่งพันธุกรรม ดีเอ็นเอเิง จะสร้างมนุษย์ ตัวอ่อนจะสร้างกันขึ้นมา ยิ่งสร้างนะ เหนือกรรม เหนือการทำลาย มันจะมีกรรมซ้อนกรรมไป คุณ คุณการคัดพันธุ์โดยธรรมชาติ คุณ คุณพันธุกรรม คุณสิ่งต่างๆ มันมีกรรมมีเวรของมันขึ้นมา เวิร์กรรมอันนี้มันจะทำให้เราไปประสบสิ่งที่คนอื่นเขาไม่เป็นแบบเรา

แต่สิ่งที่มันดีขึ้นมาเห็นใหม่ มนุษย์มันเป็นอย่างนี้ เพราะร่างกายนี้เป็นรูปร่างของโรค มันจะมีโรค แล้วจะบอกว่าร่างกายนี้จะให้มันสะอาดบริสุทธิ์ มันไม่ใช่พระอรหันต์นี่ ร่างกายเป็นพระอรหันต์ไม่ได้นะ มันเป็นพระอรหันต์ได้ที่หัวใจ หัวใจนี้ต่างหากที่มันจะรักษาให้สะอาดได้ ถ้ารักษาให้สะอาดได้ สิ่งนั้นมันไปคาดหวังไม่ได้หรอก ถ้ามันสัจจะความจริง เรามีสิทธิเสมอกัน นักวิทยาศาสตร์ หรือชาวนา หรือยาจก มันก็มีชีวิตเหมือนกัน นักวิทยาศาสตร์หรือจะเสวยฐิติภูมิพินาศไหนเขาก็เกิดตายเหมือนกัน

สิ่งที่ธรรมชาติจัดสรรมา ความเป็นไปของโลกจัดสรรมา มีค่าเท่ากัน การเกิดและการตาย

แต่มันต่างกัน ต่างกันที่คนเกิดมาเพื่อประโยชน์ เกิดมาเพื่อคุณงามความดี กับเกิดมาเพื่อทำลาย เกิดมาแล้ว เกิดเหมือนกัน มีสิทธิเสรีภาพเหมือนกัน นี่ศึกษาธรรมมาเหมือนกัน แต่ถ้ามันเกิดมาโดยกิเลส เกิดมาโดยการทำลายมันหยาบ มันไม่เชื่อหรอก บอก “เรื่องของศาสนานี้เขียนเสียให้วักถ้ว นรกสวรรค์ก็ไม่มี สิ่งต่างๆ ก็ไม่มี” แล้วที่มันทำอยู่นั้นมันทำลายทั้งนั้นนะ มันทำลายทั้งนั้น แล้วถึงเวลามันต้องถอดทิ้งนี่มันเวียนไป

คุณสิ พระโพธิสัตว์เวียนตายเวียนเกิดเพื่อสร้างอำนาจวาสนา เพื่อสร้างกำลัง เพื่อสร้างพลังของใจ เห็นไหม ภาวสวะ แล้วมันเกิดสัมโพชฌงค์ ในสัมโพชฌงค์นี้สัมมวิจยะ เกิดอินทรีย์ ๕ อินทรีย์ความเป็นไป นี่ตรงนี้สำคัญ ถ้ามันมีสิ่งที่เป็นอินทรีย์ อินทรีย์มันแก่กล้า ความเป็นไปของจิตมันมีจุดยืน คนมีจุดยืน คนมีความคิด ความคิดที่ดีๆ ความคิดดีๆ มันเกิดจากไหน

คุณสิ ที่เราฝึกกันอยู่นี้ ศิล สมาธิ ปัญญา แล้วว่าเกิดที่ปัญญา ปัญญาสิ่งที่ดีๆ ปัญญาเป็นสิ่งที่เกิดจากสัมมาสมาธิ สมาธินี้เป็นจิตที่เป็นสากล จิตที่มันปล่อยวาง แต่ถ้าไม่มีสติเห็นใหม่ คุณสิ คุณที่เขาทำเข้ามานสมาบัติกัน เขาทำสิ่งที่เป็นเรื่องของคุณไสย เขาก็ใช้สมาธินะ คุณสิ คุณอย่างพวกที่เขาคุณหมอกันต่างๆ ถ้าจิตเขานิ่ง จิตเขาดี เขาก็ทำได้ โดยพื้นฐาน คุณเด็กนักศึกษาสิ คุณการทำงานของเร ถ้าคนมีสมาธิดีทำงานดีทั้งนั้นนะ คนมีสมาธิ คนมีสติ ทำทุกอย่างได้ดีหมดเลย นี่เป็นเรื่องโลกๆ

แต่เวลาฝึกของเราเข้าไป มันเริ่มสมาธิเข้ามา จิตมันตั้งมันเข้ามา แล้วมันจากสติเป็นมหาสติ จากสมาธิ จากโศดาบัน สกิทาคา อนาคา สมาธิมันระดับของสมาธิก็ต่างๆ กัน กำลังของใจมันต่างๆ กันนะ มันพัฒนาของมันขึ้นไป สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้ ถ้าคนที่ดีๆ ความคิดที่ดีๆ สิ่งที่ดีๆ แล้วเขาเชื่อใหม่ แม้แต่ผี แม้แต่สิ่งต่างๆ เขาว่าไม่มี ไม่มีแล้วถ้วทำไม นรกสวรรค์ไม่มี เทวดาไม่มี อะไรก็ไม่มี แล้วไอ้ตัวนี้ ไอ้ผีในหัวใจ ไอ้ที่มันเหยียบนี้

อย่าให้พูดเลยนะว่าคนเกิดมานี้ทุกข์ทุกคน โดยหัวใจทุกคนทุกข์และว่าแห้วทั้งนั้นนะ ใน สโมสรสันนิบาตทุกดวงใจก็ว่าแห้ว แต่ปากแข็งใจ ปากแข็งว่าไม่กลัว ไม่มี อะไรก็ไม่มี นี่ไง คน เกิดมา การเกิดและการตายสัพพัตถ์เหมือนกัน แต่เกิดมาสร้างหรือเกิดมาทำลาย ถ้าเกิดมาสร้างเกิดมา ดี เกิดมาทำให้จิตใจเราดีขึ้นมา แล้วประพฤติปฏิบัติ ปฏิบัติสร้างหรือปฏิบัติทำลาย ถ้าปฏิบัติ ทำลายมันก็ทำลายเขาทั่วไปหมด ขวางเขาไปหมดเลย

ถ้าปฏิบัติเพื่อสร้าง ปฏิบัติเพื่อสร้างนี้เปิดทางให้เขาหมดเลย เราจะเปิดทางให้เขา ทำให้เขา มีโอกาสได้หมดเลย แล้วเวลาเราปฏิบัติมันก็ง่ายไปหมดเลย เพราะอะไร เพราะเราเปิดทางให้เขา เราสร้างสิ่งคุณงามความดีให้เขา แล้วเวลาเราจะมาทำของเราเองบ้าง มันก็มีคุณประโยชน์ตรงนี้ แต่ถ้าเราปฏิบัติเพื่อทำลาย ขวางเขาไปหมดเลย เวลาเราไปภาวนานะ มันก็เสี่ยงรบกวนไปหมด จะ มีมดมีแมลงมาไต่มาตอม นี่มันเป็นสัจจะความจริงทั้งนั้นนะ โลกนี้ไม่มีของฟรี โลกนี้ใครทำสิ่งใด กรรมต้องให้ผลอย่างนั้น

การกระทำเกิดจากกรรม แล้วเราทำความดี ถ้าจิตเป็นสมาธิมันเป็นกรรมดีใหม่ แม้แต่ เทวดา อินทร์ พรหม ขณะที่ว่าจิตเป็นสมาธิเขายังมาปกป้องเขามาดูแลให้เราเลย เพราะจิตสงบเขา ได้บุญกุศลด้วย คุณิ เวลาพระเราออกบิณฑบาต เขาใส่บาตรมานี้เขารู้ไม่รู้จักแล้วแต่ ถ้าเราประพฤติ ปฏิบัติขึ้นมานะ ถ้าจิตเราสงบขึ้นมา จิตเราเป็นคุณงามความดีขึ้นมา

คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ในทานที่มีคุณประโยชน์มหาศาลใน ศาสนาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีอยู่ ๒ คราว คราวหนึ่งคือ นางสุชาดาถวายอาหาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วถึงซึ่งกิเลสนิพพาน กับอีกคราวหนึ่งนายจุนทะถวายอาหาร องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงซึ่งชั้นนิพพาน

ชั้นนิพพานได้อย่างไร? “สุอุปาทิเสสนิพพาน” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงซึ่ง กิเลสนิพพาน คือกิเลสทำลายกิเลสไปแล้ว มันก็เหลือ ภารา หเว ปญจกขุขธา ชั้นนี้เป็นชั้น ๕ เห็นไหม แต่เวลาสละวัตถุ สละธาตุชั้นนี้ชั้นนิพพาน ชั้นนิพพาน คือว่าสุอุปาทิเสสนิพพาน คือพระอรหันต์ที่มีชีวิตอยู่ แล้วเวลาสละทั้งชั้น ๕ สละไฉ่วัตถุและชั้น ๕ มันก็เข้าถึง “อนุอุปาทิ เสสนิพพาน”

ในศาสนานี้ ในศาสนาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ทานมีอยู่ ๒ คราวที่มีผล มีคุณ มี ผลมาก คือคราวหนึ่งนางสุชาดาถวายอาหารองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราตถาคตฉัน

อาหารของนางสุชาดาแล้วถึงซึ่งกิเลสนิพพาน แล้วถึงคราวหนึ่งฉันอาหารของนายจุนทะ แล้วถึงซึ่งขันธนิพพาน”

เขาจะรู้ไม่รู้ก็แล้วแต่ เขาทำคุณงามความดีของเขา ก็เป็นคุณงามความดีของเขา แต่ในขณะที่เขาทำขึ้นมาแล้ว แล้วสมคูลกับเราที่เราออกบิณฑบาตมาแล้วเราออกไปฉันอาหารขึ้นมา แล้วเราภาวนาขึ้นมา จิตเราสงบขึ้นมา จิตเราเป็นคุณงามความดี นี่บุญกุศลของเขามหาศาลเลย

แล้วบุญกุศลที่เขาทำไป เราไปฟังกันในพระไตรปิฎก พระสารีบุตร พระกัสสปะออกจากสมาบัติแล้วทำบุญแล้วได้บุญมาก วิ่งกันไปเอาสมาบัติมาหลอกขายกันนะ ที่นั่นก็เข้าสมาบัติ ที่นี้ก็เข้าสมาบัติ เราจะไปถืออุปปีเขามา จิตเราก็ไม่บริสุทธิ์ เราอยากได้อย่างนั้น

แต่ขณะที่พระสารีบุตร พระกัสสปะออกจากสมาบัติ ชาวบ้านเขาไม่รู้เรื่องหรือแล้วด้วยความบริสุทธิ์ใจ เขาไม่มีเจตนาไม่มีสิ่งต่างๆ เขามีแต่ศรัทธาแล้วเขาถวายของเขาไป บุญกุศลเกิดกับเขาอย่างนั้นโดยธรรมชาติใจ นี่มันสะอาดบริสุทธิ์ทั้ง ๒ ฝ่าย ฝ่ายปฏิบัติหา ผู้ให้ด้วยความบริสุทธิ์ ผู้รับก็รับด้วยความบริสุทธิ์ ผลเกิดขึ้นมามีความบริสุทธิ์ มันให้ความบริสุทธิ์มากมาย

ไอนี้คำมันสกปรก อยากได้ อยากเป็น อยากไป แล้วก็แสวงหากัน แล้วก็ทางฝ่ายภิกษุก็หลอกกัน โอ๊ย! เข้าสมาบัติ สมาบัติเงินเต็มกระเป๋าเลย เราก็ได้บุญลุ่มๆ ไป เห็นไหม นี่โลก ปฏิบัติโดยโลกนะ

โลกเป็นอนิจจัง “สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา” นี่คือโลก แต่ถ้าปฏิบัตินะ นี่ไตรลักษณ์ะ เวลาเกิดอนัตตาในหัวใจ เพราะการกระทำของใจมันเป็นแล้วมันจะเป็นประโยชน์กับเรา นี่โลกกับธรรมอยู่ด้วยกัน แต่เหรียญมี ๒ ด้าน ใช้โลกหรือธรรม ถ้าใช้โลกชีวิตก็เป็นโลกๆ ถ้าใช้ธรรม พยายามอยู่กับธรรม หัวใจนี้จะเป็นธรรม เอวัง